

SLOVENSKI GOSPODAR

I z h a j a v s a k o s r e d o
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čekovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravljanje: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—
četrstrani din 500—, 1/4 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Vojna na severu zadivjala

Dogodki preteklega tedna

Merodajna izjava o nepravilnosti zaveznikov ob pričetku sovražnosti

Šef angleškega vrhovnega generalnega štaba general Ironside je dal 5. aprila domaćim in inozemskim časnikarjem izjavu, katera priča o nepravilnosti zaveznikov ob izbruhi vojne. General je rekel: »Strah me je in trepečem, če samo pomislim na to, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi nas bila Nemčija takoj v začetku z vso svojo silo napadla, ko mi dejansko nobene armade imeli nismo. Šele v zadnjih 14 dneh smemo reči, da smo prišli okrog ovinka in da smo sedaj popolnoma pravljeni na vse, kar more priti.«

Na Angleškem so danes sigurni popolne zmage

V angleški javnosti je po sedmih mesecih vojnega stanja zavladala popolna sigurnost glede uspeha zaveznikov na kopnem in kar se tiče blokade ali zapore na morju. Tudi za primer, da bo Nemčija prej ali slej otvorila najhujši vojaški napad z vsem orožjem, so na to zavezniki prav dobro pravljeni.

Angleži in Francozi so upravičeno prežeti zaupanja v zmago, ker so jih v tem potrdili prvi uspehi razširjene zapore Nemčije, ki so se že pokazali pri nevtralnih državah. Dne 7. aprila je bilo uradno objavljeno, da je pristala Španija na to, da ne bo več izvažala v Nemčijo nobenega blaga, ki je neobhodno potrebno za nadaljevanje vojne. Enake obveznosti sta sprejeli tudi Madžarska in Grčija. Vsem tem državam bosta Anglia in Francija nudili popolno nadomestilo za uvoz in izvoz v Nemčijo, v kolikor bo zaradi teh obveznosti omejen. Enaka pogajanja se vodijo sedaj tudi z Združenimi državami in z Japonsko. Prav tako je avstralska vlada obvestila vse države, da jim bo dobavljala volno in drugo blago le pod pogojem, da se obvezajo, da tega blaga ne bodo izvažale v Nemčijo. Če bodo države besedo držale, bo Nemčija hudo prizadeta.

Skrajna zaostrenost na severu

Nemci so se trudili na vso moč na raznih področjih, da bi omili učinek poostrene gospodarske zapore. Izstanek železne rude bi utegnil imeti zanje nedogledne posledice, posebno, ker promet z Rusijo ni v redu. Toda dogodki so jih prehiteli.

Angleška in francoska vojna mornarica sta položili v pondeljek, 8. aprila, zjutraj v eni uri mine v morje na treh mestih okrog Norveške in je s tem onemogočen promet med Norveško in Nemčijo. Takoj za polagalcem min so odšle številne angleške bojne ladje na že prej določena jim mesta.

Kot odgovor na ta korak so zbrali Nemci svoje čete, katere so bile pripravljene že od Novega leta ob obali Severnega morja. Te čete so 8. aprila vkrcali in je ta dan dopolne odplulo iz nemških luk 50 vojnih in pomembnih ladij proti Velikemu Beltu (Grosser Sund).

V merodajnih berlinskih krogih so izjavili 8. aprila, da je s tem dnem začel usoden razvoj dogodkov, ker Nemčija ni računala s tako krepkimi ukrepi zaveznikov na morju. Jasno je tudi, je naglasil zastopnik nemškega zunanjega ministrstva tujim časnikarskim poročevalcem, da bo odgovorila Nemčija na angleško-francosko polaganje min z najostrejšimi ukrepi.

Nemčija udarila na Dansko in Norveško

Nemške grožnje od 8. aprila niso ostale samo pri besedah, ampak je Nemčija takoj z vso silo in močjo storila protiukrepe napram zaveznikemu polaganju min ob Norveški

obali. Radijska poročila od torka, 9. aprila, dopoldne so poročala:

V torek zjutraj ob treh so Nemci z vso naglico zasedali Dansko, katera jim ni nudila vojaškega odpora.

Nemčija je zahtevala od Norveške, da se podredi nemški vojaški zaščiti in dovoli zasedbo norveškega ozemlja po oddelkih nemške vojske. Norveška vlada je nemški ultimat odklonila in odredila z vso naglico mobilizacijo svoje vojske ter obenem izjavila, da se nahaja v vojnem stanju z Nemčijo.

Nemčija je medtem po pomorski poti zasedla norveški pristanišči Bergen in Trondheim.

Norveška vlada se je z vso naglico preselila iz Oslo v neko drugo mesto v notranjosti dežele.

Gospodar. pritisk zaveznikov izzval Nemčijo

Prvotna zapora

Koj ob izbruhu sovražnosti pred dobrim pol letom so privili zavezniki Nemce z zaporo na morju. Onemogočili so Nemčiji glavnega zalagatelja za vojno industrijo, in sicer Ameriko.

Nemčija se je do pred kratkim izmotavala iz zavezniske zapore na Atlantiku na ta način, da je mobilizirala dovoz najpotrebnejšega blaga za obratovanje industrije iz severnih držav ter po železnici iz Balkana.

Ker Nemci do 9. aprila niso hoteli odpreti odločitve na suhem, so jim zavezniki hoteli odvzeti z vedno bolj poostreno zaporo vsako možnost daljšega gospodarskega životarenja. Kako so si zamislili zavezniki poostritev zapore na severu in na Balkanu, nam dokazujejo naslednja dejstva:

Znatna poostritev

1. Angleški ministrski predsednik Chamberlain je rekel v parlamentu 2. aprila:

»Vsi vojni trgovski sporazumi, ki smo jih sklenili z raznimi državami, vsebujejo odredbe, ki urejajo izvoz domačih proizvodov iz nevtralnih držav v Nemčijo. Te odredbe točno določajo omejitev izvoza kovin, olja in masti, ki so zelo važni za nemške vojne cilje. Seveda je nemogoče kupiti v tistih državah, ki so v neposredni soseščini Nemčije, vse zaloge, ki so namenjene za izvoz, vendar pa se lahko izvede izbor proizvodov, kakor so rude, mast in olje, da bi se zmanjšala zaloga teh predmetov, ki so namenjeni za izvoz v Nemčijo. Mi smo uredili vse tako, da bomo kupili vse zaloge norveškega ribjega olja, pa naj ga bo kolikor hoče. Istočasno si morajo biti vse nevtralne države v svesti, da jim ne bomo prodajali naših kolonialnih izdelkov vse doblej, dokler ne dajo jamstev, ki se nanašajo na omejitev njihove bodoče trgovine z Nemčijo.«

2. V gospodarski vojni proti Nemčiji skušajo zavezniki onemogočiti ji vsako možnost dovoza z Balkana in Male Azije. V Romuniji so bile sklenjene velike kupčije za dobavo pe-

troleja Angliji ter Franciji. Francija je sklenila zadnje dni z 11 vodilnimi romunskimi petrolejskimi družbami pogodbo za dobavo dveh milijonov ton bencina. To količino morajo dobiti do 15. junija. Francija bo plačala 90 odstotkov v frankih, ostanek pa v dolarjih. Prav tako se vodijo pogajanja tudi med Anglijo in Romunijo, ki je pripravljena kupiti vso preostalo proizvodnjo romunskega petroleja, da na ta način prepreči vsak izvoz v Nemčijo. Že doslej je Romunija dobavila zaveznikom dvakrat več bencina kakor pa Nemčiji.

3. Predvsem se je posrečil Angležem nakup vse kromove rude v Turčiji, ki jo je doslej v celoti izvažala v Nemčijo in je neobhodno potrebna za plavže in za izdelovanje jekla za vojne potrebščine.

4. Anglija in Francija sta sklicali vse svoje poslanike z Balkana na posvetovanja v London ter Pariz. Na teh konferencah hočejo pretresti zavezniki vse možnosti, kako bi ojačili svojo zaporo tudi v jugovzhodni Evropi, ne da bi spravili s tem prizadete nevtralne države v nevzdržen in nevaren položaj.

Nemčiji je ostala samo še jadranska pot

Ker se Nemčija dobro zaveda, da jo čaka v najkrajšem času vsa trdota gospodarske vojne, si je začela najpotrebnejše surovine za svoje plavže preskrbovati po jadranski poti. Pristanišče v Trstu je zapustilo precej nemških tovornih ladij (ostale so tamkaj od izbruha vojne), ki so priplule v Dubrovnik in nakladajo bauksit ter ga vozijo v Trst, kjer rudo izkrcavajo in odprenljajo dalje preko Trbiža in Jesenic v Nemčijo. Bauksit je najvažnejša ruda za pridelovanje aluminija, za izdelovanje cementa, za čiščenje petroleja in je neobhodno potreben tudi v brusilni industriji.

Po najnovejših nemških poročilih so se povajile angleške vojne ladje v Jadranu in je pričakovati, da bo Anglia zaprla Nemčiji tudi to edino pot do najpotrebnejših surovin za obratovanje vojne industrije.

Nevzgojena mladina — narodna nesreča

Na mladini svet stoji. Ta pregovor imajo naši južni bratje. V tej prislovici je izražena preprosta, pa globoka resnica. Bodoči svet bo takšen, kakršen je zdaj mladi svet. Kakršen je mladi rod, takšen bo ves narod. Bodočnost naroda se gradi v mladini. Ko je bila nekoč v starem rimskem senatu razprava o tem, kako bi se dala na najboljši način zasigurati moč in bodočnost rimske države in katera sredstva bi bilo treba porabiti v to svrhu, je eden izmed rimskih senatorjev — bil je najpametnejši med njimi — dal tale odgovor: »S pravilno vzgojo mladine.«

Vzgoja se da najlaže kontrolirati na svojih sadovih. Ako mi porabimo to sodilo glede na slovensko mladino, bi ne mogli reči, da je vzgoja naše mladine vseskozi pravilna. Ni smo med tistimi in tudi nikdar ne bomo, ki so prelomili palico nad slovensko mladino in njeni bodočnosti, češ da je surova in podivljana, samo pijančevanju in razuzdanosti vdana. Takšna splošna obsodba je nestvarna in krivična. Je pa tudi resnica, da je med našo mladino preveč lahkomselnosti, posurovelosti, pijančevanja in uživanjažljnosti.

Ob gotovih prilikah, zlasti o večjih praznikih, ko se mladi svet sprosti vsakdanjih spon ter se s posebno neoviranostjo vda temu, kamor ga vleče srce in nagon, butnejo s posebno silo na dan slabe lastnosti in navade mladih ljudi. Dogodijo se takšni primeri barbarske posurovelosti in brezumne podivjanosti, da se starejši ljudje zgroenzejo nad njimi ter zaskrbljeni sprašujejo: »Kaj bo iz take mladine?« In časniki povzamejo tako vprašanja ter z njimi v zvezi objavljojo — vsak po svoji strankarski opredeljenosti — svoje sodbe in nasvete. O letošnjih velikonočnih praznikih, ko je bilo zopet mnogo takšnih obžalovanja vrednih primerov, je bila izgovorjena ali objavljena o tej zadevi marsikatera beseda, ki je bila resnična, pa še več besed, ki so bile napačne in krivične.

Med te spada tista podsmehljiva rečenica o »našem katoliškem narodu«, ki jo naši laži-svobodomislici in naprednjaki tako radi v svojem znanem cinizmu izgovarjajo. S tem hočejo udariti katoliško vero, češ da ni do rasla svoji kulturni nalogi med našim ljudstvom. Mariborski »Večernik« je nedavno nравstveno stanje med našim ljudstvom takole orisal: »Le ozrimo se naokoli, pa bomo z

grozo spoznali, kako malo resnične, duhovne morale, kako malo idealov in kako malo smisla za višje dobrine je v našem ljudstvu! Kakor je malo čuta do sočloveka, tako ga je malo ali še manj do naroda in vsega drugega. Povsod je sama surova materialnost, povezana s primitivnim egoizmom, ki je pripravljen izdati vse za najmanjšo tvorno korist. Če kdo misli, da je bolje vsaj v verskem oziru, se kruto moti. Ti naši ljudje so kristjani samo po zunanjih znakih, njihova notranjost pa je poganska. V kolikor se vklanjajo verskim zahtevam, ne delajo tega iz zavesti dobrote, ki jo terja vera, ampak kvečjemu iz strahu pred pogubljenjem.« Taka črnogleda sodba in obsodba našega ljudstva je nestvarno pretiravanje in krivično ponizevanje slovenskega naroda. So res takšni tipi (ljudje) med ljudstvom, kakor so tukaj orisani, toda ti primeri so izjema, ne pa pravilo. Takle naprednjaški »letalec«, ki je svoje duševno blago odvrgel v uredništvo »Večernika«, gleda iz neke nedosegljive višine z gotovim prezirom na naše ljudstvo ter ga ponizuje pred svetom. Če bi vsi slovenski ljudje res bili takšni trdoknji materialisti in sebičneži, ki so pripravljeni za najmanjšo tvorno korist izdati vse, kako bi mogli ti ljudje na majhnem ozemlju, ležečem med velikimi kulturnimi narodi in izpostavljenem mednarodnim vplivom in nevarnostim, ohraniti svojo zemljo in obraniti svojo narodnost?!

Naše ljudstvo ni takšno, kakor ga opisuje svobodoumno razumništvo, in naša mladina ni slaba v celoti. Radi pa priznavamo, da je med njo mnogo primerov surove sebičnosti, pijančevanja in razuzdanosti. Vzrok za to je njena nevzgojenost. In prav v tem oziru moramo poudariti, da katoliško Cerkev in njene zastopnike med našim ljudstvom ne zadene nobena krvda. Slovenski duhovnik je med našim ljudstvom prvi in najboljši vzgojni činitelj. Če njega ne bi bilo in če on ne bi vršil svoje velike krščanske in narodne naloge med ljudstvom, bi slovenski ljudje res bili takšni, kakor jih obsojajo slovenski liberalci. Slovenski duhovščini pa se delajo pri njenem delu največje ovire. Prva zapreka so nekrščanske družine. Kako naj vzidejo res krščansko verujoči in delujoči mladi ljudje iz družin, v katerih vlada samo krščanstvo zunanjih oblik brez notranje nравstvene vsebi-

ne, čestokrat popolno poganstvo z vso ostrino sovraštva proti životvornemu krščanstvu? Druga velika ovira so šole. Naša šola je ustanova starega liberalizma, v kateri je verouk samo učni predmet, ni pa obenem prvo in vse obsegajoče vzgojno načelo. Pravi krščanski značaji bodo iz naših šol izšli takrat, ko jih bodo v pravem krščanstvu resnice in ljubezni vzgojevali ne samo katehetje, marveč z njimi tudi učitelji, in sicer z besedo in zgledom.

Največja ovira, ki je stavljena na pot prave krščanske vzgoje mladine, pa je slaba knjiga, nekrščanski list in nekrščansko društvo. JNS podeželsko glasilo »Domovina« je v posebnem članku, v katerem »rešuje« mladino (28. marca), med drugim tole zapisalo: »Vso dobo našega življenja v zedinjeni Jugoslaviji ni slišala naša mladina mnogo vzgojnega, kar bi jo navajalo k resnemu razmišljaju.« Mi dostavljamo: in tudi ni čitala mnogo vzgojnega, kar bi jo navajalo k resnemu razmišljaju. In prav v tem pogledu bi se morala »Domovina« skesan potrkat na svoje prsi z izpovedjo: »Moja krvda, moja največja krvda!« Kaj je vsebina »Domovinih« romanov in povesti? Poleg ljubezenskih zadev dvomljive vrednosti same zločinske zadevščine. Mar vplivajo zločinski tipi, ki jih opisuje »Domovina« po tujerodnih vzorcih, vzgojno na mladino ter jo nagibajo k resnemu razmišljaju?! Kar se tiče društva, priporoča »Domovina« kot najboljše vzgojno društvo za mladino Sokola ter poudarja, da mladini, ki se izogiblje Sokola in sorodnih društev, preostane edina pot v gostilno k vinu in žganju. K temu na kratko pripominjam (prišel bo čas, ko bomo mogli podrobneje in jasneje govoriti), da je Sokol po izpovedi svojih slovenskih voditeljev pristaš »svobodoumne vzgojne morale«. Rešitev poedincev in naroda pa je po prepričanju našega katoliškega ljudstva v izvajaju načel krščanske morale. Kar pa se tiče pohajanja v gostilne »k vinu in žganju«, bi pripomnili, da JNS društva niso vpeljala obvezne abstinencije od alkoholnih piča ter ne prepovedujejo svojim članom obiska gostiln. Proti zlu alkoholizmu, razuzdanosti in surovosti je edina rešitev dosledna vzgoja v duhu krščanske vere za krščansko življenje, za življenje resnice, dobre in ljubezni. Nevzgojena mladina pa je velika nesreča za narod.

Pomen mednarodnih trgovskih zbornic

Kratek pregled organizacije trgovcev

Trgovstvo je organizirano že od nekdaj v zapovedanih združenjih ali gremijih. Ta temeljna organizacija je navadno razdeljena po okrajih. Združenja imajo še prostovoljno Zvezo trgovskih združenj za Slovenijo s sedežem v Ljubljani in za vso državo pa v Beogradu.

Nadzorno oblast nad omenjenima organizacijama in nad trgovstvom sploh tvori Trgovska zbornica z odsekoma za obrt in industrijo s sedežem v Ljubljani za Slovenijo. Namen in cilj trgovske zbornice je: proučevati koristi in zahteve trgovstva, obrtništva in industrije, jih podpirati z lastnimi predlogi in jih pošiljati ter zastopati na pristojnem vladnem mestu. Trgovska zbornica nadzira nadaljevalne šole, izdaja obrtne liste itd. Člani trgovske zbornice se volijo po gotovih predpisih za določeno dobo. Članstvo izvoli iz sredine predsednika.

Trgovska zbornica je ena najvažnejših organizacij, ker ureja razmerje in zaslužek v državi najpremožnejšega trgovskega stanu z vlogo. Sklepi Trgovske zbornice glede notranjega razvoja trgovstva in kar zadeva našlonitev ali celo združitev in trgovanjem so-

sednih držav, je največjega pomena za blagovno in premožensko stanje vsake države.

Združitev mednarodnih trgovskih zbornic

Letos, ko ogroža vojna vihra Evropo v vsakem oziru, smo doživelvi, hvala Bogu, združitev jugoslovanske Trgovske zbornice z bolgarsko 25. februarja v Sofiji in 16. marca spojitev jugoslovanske Trgovske zbornice z romunsko v Beogradu. Obeh važnih slovesnosti so se udeležili poleg trgovinskih in drugih ministrov številna odposlanstva odločilnih gospodarstvenikov.

Dasi je Jugoslavija v najtrdnejših prijateljskih odnosajih z Bolgarijo in v zavezniških z Romunijo, je združitev omenjenih Trgovskih zbornic prijateljsko in zavezniško povezanost Jugoslavije do obeh sosednih držav poglobila in utrdila v najbolj nevarnih časih vojne nesigurnosti.

Važnost združitve jugoslovanske Trgovske zbornice z bolgarsko

Pri gradnji novega gospodarskega reda v Evropi so se pokrajinski sporazumi pojavili kot načelo, ki dobiva čedalje večji pomen. Jugoslavija in Bolgarija, ki sta državi z majhnima gospodarskima področjem, sta nave-

zani pri ohranjevanju svojih narodno-gospodarskih zajednic na to, da isčeta izhod iz tege v pokrajinskih sporazumih, kateri jima omogočajo razširitev temelja za njuno gospodarsko delavnost. Toda v tej smeri morata razmotriti možnosti vzajemne ureditve svojih gospodarskih odnosov na širši osnovi. Vsekakor obstoe v tem pogledu ugodni upi ne samo za bolgarsko-jugoslovansko sodelovanje na poprišču proizvodnje v tretje države, temveč tudi na poprišču medsebojne izmenjave med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Jugoslovansko-bolgarska trgovska pogoda iz leta 1937. predvideva ustanovitev skupnega mešanega gospodarskega odbora. Ta odbor more v sodelovanju z že ustanovljenimi skupnimi gospodarskimi ustanovami, kateri je bolgarsko-jugoslovanska gospodarska zbornica, dosti pomagati k pripravam za pogodbo v najširšem obsegu in k zagotovitvi skupnega dela za gradnjo lepše gospodarske bodočnosti obeh bratskih držav.

Jugoslavija in Bolgarija sta se dolžni podpirati posebno sedaj, da bosta laže preživeli vojno, ki besni v Evropi. Namenu medsebojne podpore z izmenjavanjem gospodarskih dobrin bi naj služila spojitev obeh trgovskih zbornic.

Tako kmetijstvo kakor industrija se razvijata danes v Jugoslaviji in Bolgariji v različnih smereh. V tem razvoju pa so skrite še neznane možnosti za gospodarsko sodelovanje, katere bosta odkrivali skupni trgovski zbornici.

Jugoslovanska in bolgarska industrija sta že stavili druga drugi predloge v tem smislu, da bi Bolgrija pridelovala bombaž za Jugoslavijo, Jugoslavija pa bi pridobivala bakreno rudo za Bolgrijo.

Dejstvo je, da je spojitev jugoslovanske in bolgarske trgovske zbornice že zajela gospodarske delavce obeh držav in je globoko pronikla v najširše ljudske plasti tako v Bolgriji kakor v Jugoslaviji.

Trgovska spojitev naše države z Romunijo

Po romunskih podatkih se je od leta 1935., ko je vrednost romunskega izvoza v Jugoslavijo znašala 180,460.000 lejev, zvišala na 431,820.000 lejev v letu 1939. Romunski uzozi Jugoslavije se je v istem času dvignil od 45,328.000 na 233,366.000 lejev. Od jugoslovanskega uvoza odpadeta na Romunijo samo 2%, od izvoza pa komaj 1%. Jasno je, da ne moremo biti zadovoljni s tako majhno zunanjim trgovino z našo sosedo. V interesu obeh držav je, da se medsebojna izmenjava blaga zviša, posebno še, ker obstajajo za to številni predpogoji, narava je bogato obdarovala tako Romunijo kakor Jugoslavijo. Obe državi razpolagata s številnimi surovinami in drugimi proizvodi za izvoz. Med obema državama obstajajo dobre prometne zveze po železnicah in rekah. To so najboljši pogoji za širše sodelovanje na gospodarskem polju. Razlog, da se gospodarsko sodelovanje z Romunijo doslej ni dovolj razvilo, je v tem, da se doslej nismo dovolj med seboj spoznali. Gospodarski krogi obeh držav so slabo obveščeni o medsebojnih poslovnih možnostih. Ne vežjo jih zadostne trgovske zvezne, ki obstajajo z drugimi narodi. Naši gospodarstveniki le neradi zapuščajo stare zvezne in iščejo nova tržišča. Jugoslovansko-romunska trgovska zbornica mora to nadomestiti ter dati večji polet gospodarskim zvezam naših poslovnih ljudi. Otvoritev romunsko-jugoslovanske gospodarske zbornice prihaja o pravem času. Sodelovanje se mora razviti tudi v smerni skupne prodaje na inozemskih tržiščih, tako da bi se izključila medsebojna konkurenca, ki nam ne more koristiti. Nazadnje bo zanimivo proučiti pogoje, pod katerimi bi se dalo skupno kupovati v inozemstvu ono blago, ki ga Romunija in mi uvažamo.

Jugoslavija, Bolgrija in Romunija so poljedelske države, ki pa imajo poleg obilice po-

ljedelskih proizvodov tudi mnogo surovin za izvažanje. Ako bo omenjena spojitev trgovskih zbornic rodila zaželeni uspeh, ne bo imelo od izmenjave in prodaje preobilice raz-

nih dobrin dobiček samo trgovstvo, ampak v veliki meri tudi kmet, ki tvori najmočnejšo podlago trgovske povezanih treh glavnih balkanskih držav.

Država prevzela 160 km banovinskih cest na Štajerskem

Država je prevzela v svojo oskrbo 160 km banovinskih cest na Štajerskem. Gre za preuzev važnih cestnih zvez: Maribor-Marenberg-Dravograd-Prevalje-Holmec-drž. meja. Druga pa je: Maribor-št. Lenart-Sv. Benedikt-G. Radgona-Radenci-Petanjski most-Tišina-Mur. Sobra-Mačkovci-drž. meja.

Z omenjenima dolgima cestnima zvezama so prešle v roke državne oskrbe vse razne preureditve in preložitve, katere so že bile v delu, ali pa so bile nameravane v bližnji dočnosti.

Največja dela so se vršila na cesti Maribor-madžarska meja med Sv. Lenartom in Sv. Benediktom. Tukaj se gradi čisto nova cesta, ki bo skrajšala dosedanje 15 km dolgo cesto preko Sv. Trojice in Trojkove za dobro polovanje.

vico z malim vzponom pri dosedanji hribovitosti. Ta cestna zveza bo letos delno gotova. Drugo večje delo na tej cesti so začeli pred dvema letoma v Zamarkovi, kjer bi se najpreložil pol kilometra dolg kos ceste skozi Črni les.

Na cesti Maribor-Dravograd-nemška meja so bile v načrtu velike preložitve. Pred štiri leti so bili že izgotovljeni načrti za preložitev ceste Maribor-Kamnica-Brestenica k Dravi, s čemer bi odpadli sedanji nevarni ovinki in vzponi ter bi obenem dobilo mesto kar naravnost dohod na Mariborski otok. Mariborski okrajski cestni odbor je vsako leto vstavljal v sklad za izvršitev te preložitve 300.000 dinarjev ter bi se bilo dalo delo v doglednem času izvršiti, četudi je bilo preračunano na tri milijone dinarjev.

Po Jugoslaviji

O volitvah se dosti ugiblje med ljudmi in piše po časnikih. Kar se tiče volitev v narodno skupščino, prevladuje mnenje, da čas zanje še ni dozorel. Hrvatski listi izražajo mnenje, da je tega v veliki meri kriva strankarska razceplopnost med Srbi, med katerimi se je baje začelo pojavljati že 18 strank. Dokler ne pride do notranje ureditve strankarsko-političnih razmer med Srbi, ni misliti na volitve, ki zahtevajo enotno gledanje volilcev na notranjo državno preureditve. Kot najbolj pereče smatrajo Hrvati volitve v Hrvatski sabor. »Dokler ne bo Hrvatskega sabora,« piše »Hrvatski dnevnik«, »bo hrvatska javnost hladno sprejemala vse odloke, pa tudi one, s katerimi se izvaja sporazum od 26. avgusta 1939.« V javnosti pa se dosti splošno smatra, da bi bile najlaže izvedljive občinske volitve. V zvezi s tem se poroča, da misli vladana na preureditev občinskega zakona.

Zdravniško vprašanje je postalno pereče. Negre toliko za pomanjkanje zdravnikov, marveč predvsem za to, da podeželje nima dovolj zdravnikov, ker večina zdravnikov sili v mesta, in sicer v večja mesta. Posledica tega

je, da ostane podeželsko ljudstvo v zdravstvenem oziru zanemarjeno. To pa je v veliko škodo telesni sili in odpornosti naroda in države. Zato se v vseh modernih državah posveča velika skrb politiki narodnega zdravja. Banovina Hrvatska je že tudi začela s potrebnimi preosnovami. Kakor v Sloveniji, držijo tudi na Hrvatskem zdravniki v večja mesta. Tako ima Zagreb z 250.000 prebivalcev 635 zdravnikov, vse vasi z dvema milijonom prebivalcev pa samo 359 zdravnikov. Po zahodnih bolnišnicah je v raznih oddelkih vs polno primarijev in specialistov, mnoge previncijske bolnišnice pa nimajo niti najpotrebenih specialistov. Ne more se torej reči, da bi bilo zdravilstvo v službi naroda, zlasti kmečkega ljudstva. Radi tega je preosnova v tem oziru nujno potrebna. Banovina je že izdala nekaj odredb; druge pa se pripravlja, med njimi tudi uredba o »Obvezni službeni zdravnik v vasi«.

Nepismenost pobijajo z veliko vnemo. Među hrvatskim ljudstvom je doslej bilo veliko ne pismenosti, ki ni v čast nobenemu narodu. Za

»Črna vdova«, ki se je vse boji... V Ameriki pravijo neki vrsti strupenih pajkov »Črna vdova«. Je to najbolj strupena žuželka, kar jih pozna naš svet. Ugriz »Črne vdoke« spravi človeka v teku treh ur pod zemljo. Protistrup se niso utegnili iznajti. — Osebje londonskega živalskega vrta, kjer imajo v stekleni kletki takšnega pajka, je bolj v strahu pred »Črno vdovo«, kakor pred še bolj krvolčnimi zvermi. — Strežnik, ki skrbi za tega člana živalskega vrta, se mora posebno paziti pred njim. Ukažano mu je, odkar se je začela sedanja vojna, da mora pajka takoj umoriti, čim bi prišlo do zračnega napada na место. Lahko bi se namreč primerilo, da bi »Črna vdova« ušla, se zaredila

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetskega življenja

*

14

Mlatilnica je naglo žrla snopje. Računal je, da bo do večera oddrdralo proti Odesi osem velikih avtomobilov, če se ne bo kaj zgodilo, kar bi ustavilo rdečega orjaka.

Sicer pa so na njivah nepregledne vrste križev. Četudi bo mlatilnica nemoteno delala do večera, bo kvečejmu s treh postati zmanjšalo snopja.

In ostali križi? Ah, ostali... Plamen jih bo uničil. Vsi bodo zgoreli.

Preteklo noč so njegovi zaupniki hodili po sosednjih vaseh in ljudem sporočili, da morajo križe na vseh njivah začiščati, ko bodo zagledali plamen v bližini Balte.

V svoji domišljiji je že videl, kako se križi drug za drugim užigajo in sporočajo sosednjim vasem, da je Balta izpolnila svojo obljubo in je sedaj na njih vrsta, da jo posnemajo. Od sosednjih vasi je že zjutraj dobil poročila, da so ljudje pripravljeni in bodo storili, kar on želi. Tako se bo zvečer vsa okolica kopala v morju plamenov...

9.

Sonce je že precej poševno osvetljevalo ravnico. Boljševik, ki je nadziral delo lokomobila, je pogledal na uro. Ker je bil čas odmora, je za eno uro ustavil stroj. Po enournem odmoru se bo mlačva nadaljevala vse do teme

Sikanje lokomobila in zamolklo godenje je utihnilo in nad ravnino je zavladala tišina. Po zraku so še nekaj časa poletavali kosti slame, a sčasom so tudi ti popadali na tla.

Fedor je zavezal zadnjo vrečo, stresel s sebe pral ter si z obraza obrisal umazani pot. Nato se je obrnil k Nataši in se ji nasmehnil.

Deklica si je odzvala robec, ki ji je varoval lase. Nato je tudi ona otresla prah, ki je pokrival njeno obleko.

Fedor se ji je približal in ji zašepetal:

»Preveč truda za te pse!«

»Da, preveč!« je prikimala Nataša. »A kaj hočemo? Moramo garati, če hočemo živeti.«

Kmetje in kmetice so se nekoliko odmknili od lokomobile in mlatilnice. Zbrali so se v skupinah. Nekateri so ostali sami. Vsak si je poiskal na dvorišču kak mireš kotiček, kjer bi si mogel nekoliko odpočiti. Kako skromno južino je malokdo imel s seboj. Mnogi še obedili niso imeli. Pa zaupali so v Karino. Prejšnja leta je v odmorih prišla mednje in jim je postregla s kruhom in slanino. Tudi sedaj so jo pričakovali.

to se hrvatski rodoljubi na vso moč trudijo, da ta kulturni nedostatek odstranijo iz sredine svojega naroda. V Bosni in Hercegovini, kjer je bilo mnogo nepismenosti, se posebna prosvetna organizacija »Napredek« s sedežem v Sarajevu bori zoper to zlo. Uspehi prosvet-

nega dela so prav lepi. Po poročilu »Napredek« uprave se je v pretekli zimi naučilo brati in pisati 25.000 ljudi. Zanimivo je, da so uspehi v tem pogledu v Hercegovini večji kot v Bosni. V tem prosvetnem delu sodelujejo z duhovniki tudi požrtvovalni učitelji.

Kaj pomeni »Gospodarska sloga« na Hrvatskem?

Dne 31. marca je bil v Zagrebu občni zbor »Gospodarske sloge«, katerega je vodil njen ravnatelj Rudolf Herceg. Občnega zbora se je udeležilo okrog 300 delegatov »Gospodarske sloge« iz vseh krajev, kjer prebivajo Hrvatje. Iz poročil in govorov, podanih na občnem zboru (v kolikor so bili objavljeni), je razvidno, da »Gospodarska sloga« ni samo gospodarska ustanova vodstva hrvatskega naroda, ampak da vodi račune tudi o kulturnem, socialnem in pravnem položaju hrvatskega naroda. S tem združuje v okviru svoje organizacije vse, kar se tiče javnega pa tudi zasebnega življenja hrvatskega kmečkega ljudstva. Ustanova dr. Mačkovega najtesnejšega sodelavca dr. Bičaniča, ki se je začela z nadzorstvom prodaje živine po sejmih pod znanim geslom »Seljačke (kmečke) zaščite«, se je tako prelevila v najvišjo gospodarsko in kulturno ustanovo hrvatskega narodnega vodstva. »Gospodarska sloga« je sicer registrirana (vpisana na sodišču) kot zadruga, toda poleg izključno zadružnega dela, nakanega po pravilih, izvaja ves gospodarski in kulturni program Hrvatske seljačke stranke in ima tako moč in tak vpliv, da vse, kar odredijo in določijo njeni voditelji, prav toliko velja, kot če to odredi oblast, saj se na Hrvatskem oblastne banovinske odredbe, tičeče se gospodarstva in kulture, vrše skoraj edino le preko »Gospodarske sloge«.

Vpogled v delo »Gospodarske sloge«

Za svoje obširno delo ima »Gospodarska sloga« v Zagrebu na razpolago ogromne prostore, kjer ima vsaka gospodarska in kulturna panoga svoj oddelok s svojim ravnateljem in lastnim osebjem, nad vsemi oddelki je pa ravnatelj Rudolf Herceg, ki je naslednik dr. Totha, sedanjega ravnatelja »Prizada«. Po dejeli je »Gospodarska sloga« organizirana slično kot se n. pr. pri nas organizira blagovno zadružništvo potom Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru, to je, da je v vsakem večjem in obširnejšem kraju ustanovljena na krajevna zadruga, ki je članica osrednjega »Gospodarske sloge« v Zagrebu. Poleg tega

je v vsaki vasi še odbor treh ali več kmetov, ki so nekaki zaupniki »Gospodarske sloge« in so dolžni vodstvu redno poročati o vseh gospodarskih, kulturnih, socialnih in drugih zadevah, ki se v kraju gode, tako da je vodstvo vedno točno poučeno o vseh vprašanjih, tičočih se kmečkega ljudstva, v vseh krajih, kjer prebivajo Hrvatje, pa bodisi da spadajo pod banovino Hrvatsko ali ne. Tako je »Gospodarska sloga« po besedah dr. Krnjeviča, izrečenih na letosnjem občnem zboru, v resnici osnova (podlaga) celokupnega dela in borbe hrvatskega naroda. V njenem okviru je združeno vse, kar se tiče gospodarstva, kulture, socialnih problemov pa tudi zakonodaje in je tako neka oblast v oblasti.

Ali so z delom »Gospodarske sloge« res vsi zadovoljni?

»Gospodarska sloga« hoče po svoji organizaciji in po svojem vplivu, ki ji ga daje hrvatsko narodno vodstvo, spraviti tako rekoč pod en klobuk vse, kar se tiče javnega življenja hrvatskega naroda. Toda s tem niso zadovoljni vsi, kar nam najbolj priča članek v »Katoličkem listu«, ki izhaja v Šibeniku, kjer člankar graja to, da »Gospodarska sloga« sloni na političnem vodstvu hrvatskega naroda. Pravi, da bi bilo za zadružno gibanje zelo škodljivo, če bi »Gospodarska sloga« dobila predpravice, medtem ko bi druge zadruge in druga zadružna gibanja bila prepričena samim sebi. To bi bil zločin nad zadružnim gibanjem. Tako neenako tekmovanje bi povzročilo, da bi ostalo zadružništvo moralno prenehati, ali se pa utopiti v »Gospodarski slogi« in s tem bi bilo konec zadružništva na Hrvatskem, kajti zadružništvo, ki je odvisno od podpor iz javnih sredstev, ni zdravo in dovede končno do poloma, ki ga ne morejo preprečiti niti milijonske podpore iz javnih sredstev. Če drugod v duhu totalitarnih sistemov devljejo vse pod en klobuk, se ne sme isto izvajati pri nas, kjer se še vedno ravnamo po demokratičnih krščanskih načelih.

Novice iz domačih krajev

Na dušnopastirski obisk k slovenskim izseljencem v Belgiji in Holandiji je odšel teden g. Drago Oberžan, duhovnik iz Marijbora. Vrnil se bo sredi meseca maja.

Avto podrl in hudo poškodoval kolesarja. Jožef Horvat, 38 letni posestnik sin iz Zg. Jablanice v župniji Cirkovce na Dravskem polju, se je vratil na kolesu iz Ptuja proti domu. Nasproti vozeči avto iz Konjic je Horvata radi napačne vožnje po levi strani podrl in so ga oddali v ptujsko bolnišnico nezavestnega s prebito lobanjo.

Osebni avto podrl kolesarja. Ivan Trbovc, 27 letni delavec v železarni v Štorah, doma iz Vrbnega pri Št. Jurju ob juž. žel., se je peljal na kolesu na delo. V Štorah mu je pripeljal naproti osebni avto, ki je trčil vanj in ga vrgel po tleh. Trbovc si je prebil pri trčenju lobanjo in se je poškodoval na nogi. Poškodovanega so oddali v zelo resnem stanju v celjsko bolnišnico.

Huda nesreča pri napravljanju rezi. 38 letna žena posestnika Marija Zajčeva iz Svetine

pri Celju je delala rez za živino. Slomoreznicu jo je zagrabil za krilo, jo potegnila k sebi in je dobila strašne poškodbe. Kolesje jí je pobralo lase z glave, kožo z obrazu, ji odtrgal nos, ustnice in eno uho. Ubogo žensko so oddali v celjsko bolnišnico.

Železniški delavec ob nogu. Jožef Zavrl, 30 letni železniški delavec na postaji Jevnica pri Ljubljani, se je pripeljal z večernim vlakom in se je nato napotil ob proggi proti domu. Komaj nekaj sto metrov od postaje je preslišal tovorni vlak, ki ga je zagrabil, ga vrgel in kolesa so mu odrezala desno nogu nad gležnjem in mu jo še zlomila. Kmalu po nesreči je našel hudo poškodovanega železniški čuvaj, kateri je poklical pomoč in je bil Zavrl hitro prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

Sv. Urban nad Mariborom dobil električno luč. V minulem tednu je zasvetila falska elektrika pri Sv. Urbanu nad Mariborom v višini 595 m. Gostilničar pri Sv. Urbanu g. Jošt je dal na svoje stroške napeljati 1400 m dolg vod iz Rošpoha na vrh Sv. Urbana. Vsi kmeti

Fedor je odvedel Natašo v leseno kolibo, ki je stala v zelenjadnem vrtu. Vrata je zaprl z zapahom. Nato sta sedla na staro klop. Tu sta bila varna pred vojaki in boljševiškimi delavci.

Fedor je čutil, da ga Nataša vprašuje gleda, zaradi tega je reklo:

»Bodi mirna. Kmalu bo prišel oče.«

Pred kolibo se je razprostiral vrt, ki ga je stara ograja ločila od polja. Kakih tri sto metrov dalje se je dvigal dim iz taborišča. Ob taborišču se je paslo nekaj konj. Pred njimi je nekaj konjenikov hodilo sem ter tja.

Kmalu se je slišalo trkanje. Fedor je pogledal skozi okno, da bi videl, ali je oče. Res je bil Aleksej Andrejev.

Fedor je odprl vrata. Aleksej je vstopil in nato se vsra spet zaprla.

»Ali imaš kaj za pod zobe?« je vprašal oče.

»Imam, oče, kruh in belice,« je odvrnil Fedor.

Iz skrivališča, ki je bilo pod lesenim podom, je prišel kruh kruha in šest belic.

Nataša je opazila na polici krožnike. Vzela jih je in rekla:

»Jaz vama bom stregla.«

Kruh in belice je zložila na en krožnik in vse postavila na mizo.

Aleksej je odprl žepni nož in razrezal kruh na tri kose.

Nataša je medtem lupila belice. Aleksej jo je molčeval, vmes pa je tudi pogledal Fedorja. Ves srečen je bil, ker je bil med dvema mladima. Želel si je, da bi oba vedno bila pri njem. Potem se je spomnil žene. Ona je sedaj sama v veliki sobi med šestimi rdečimi delavci. V njegovem srcu se je vzbudila skrb zanjo. Bog ve, kaj počenjajo rdečkarji. Spomnil se je na dogodek, ki se je bil odigral v isti sobi predpoldne. V srcu je začutil nemir. Obrnil se je k sinu in mu reklo:

»Fedor, ko poješ, pojdi v sobo pogledat, kaj delajo boljševiki. Mati je sama z njimi in je morda v neugodnem položaju. Razen tega pa tudi mora biti prosta, da bo mogla ljudem razdeliti južino. Reveži so lačni in gotovo težko čakajo, da bi kaj dobili, kakor prejšnja leta.«

»Tako grem!« je odvrnil Fedor in se je obrnil proti vratom.

»Čakaj!« ga je zadržal oče. »Najprej jej! Okrepčaj se, ker boš potreboval moč.«

»Če dovolita, grem jaz!« se je ponudila Nataša. »Jaz bom laže pomagala materi pri postrežbi.«

»Počakaj name!« ji je reklo Fedor.

»Pusti naprej Natašo,« je pripomnil oče. »Jaz bi rad s teboj govoril.«

Nataša je odšla.

Oče in sin sta nekaj časa molča jedla. Nato se je Aleksej oglasil in reklo:

in povzročila s svojim smrtonosnim strupom nič hudega slutečemu prebivalstvu precej veliko gorja.

Osel kot prerok. Oslu pripisujejo preroški talent. Pričovedujejo, da so osli občutili že prej potres, ki je 1783 strese Kalabrijo v Italiji. O oslovem talentu kroži naslednja anekdota: Ko je francoski kralj Henrik II. hotel nekoč na lov, je vprašal dvornega zvezdoslovca, kakšno bo vreme. Mož je dejal, da bo ves dan lepo vreme brez najmanjšega oblačka. Med potresom, ki je pa kralj srečal nekega kmeta, ki je gnal pred seboj oslo. Ko ga je kralj povprašal po vremenu, je ta odgovoril: »Čez četrte ure bo deževalo!« — »Od kod to veš?« ga je vprašal kralj. — »Moj osel je

je na pobočju prijaznega Sv. Urbana imajo sedaj priliko, da se oskrbijo z elektriko.

»Planinko« bodo zgradili pri Sv. Arehu na Pohorju. V našem listu smo poročali o požaru znane planinske koče pri Sv. Arehu na Pohorju, ki je bila znana vsem obiskovalcem zelenega Pohorja pod imenom »Planinka«. Do tal pogorelo »Planinko« bodo dogradili do letošnje jeseni. Stavba bo dolga 14.80 metra, široka 9.60 m in bo imela 22 sob z mrzlo in toplo vodo. Postelj bo 40. Novo »Planinko« in »Ruško kočo« bo oskrbovala z elektriko za razsvetljavo in gospodarske potrebe nova elektrarna pri Glažuti. Ta elektrarna je že šesta na vrhu našega Pohorja.

Se ena nova planinska postojanka na Pohorju. V Frajhamu pri Ruški koči bo zgrajena prihodnje leto nova planinska postojanka, katero bo postavila stavbna zadružna uslužbencev nabavljalnih zadrag. Stroški so preračunani na 600.000 din. Važno je dejstvo, da bodo v omenjenem Frajhamu pogozdovani izsekana gozdna mesta in jih bodo zasadili s 50.000 mladimi smrekami.

Regulacija potoka Bela, ki se s svojimi pritoki izliva pod gradom Borl v Dravo, se bo pričela ta mesec, ko bo nastopilo ugodno vreme in bo vse pripravljeno. Kredit 50.000 din je že odobren in tudi načrt izgotovljen. G. banu in JRZ, ki je ta kredit izposlovala, se že zdaj zahvaljujemo. Nekaj pa bo le zaslužka za tiste, ki bodo lahko hodili na delo, samo da bi le dalje časa trajalo in bilo dokončano, ker vsako leto se ponavljajo poplave travnikov in je regulacija res nujno potrebna, prav tako tudi drugih pritokov.

Regulacija nevarnega prekmurskega potoka. V Dolgi vasi pri Lendavi so začeli konec marca regulirati potok Barosnak. Proračunski stroški so predvideni na 250.000 din. Banska uprava bo k stroškom prispevala 80%, ostalo bodo morali zanimanci plačati sami. Regulacija je nujno potrebna ne samo pri tem potoku, temveč tudi pri drugih potokih v Prekmurju, ker bi na ta način preprečili skoraj vsakoletne poplave. Od poplav je vedno najbolj prizadeta Lendava in okoliški kraji, kjer priteče voda skupaj skoraj iz vseh potokov gornjega Prekmurja. Poleg tega pa bi s takšnimi javnimi deli lahko zaposlili domače delavstvo, da ne bi sililo na delo v zamejstvo in bi imeli dvojno korist. Regulacij ska dela zgoraj omenjenega potoka je prevezel g. Mesarič iz Beltincev.

Zasilna poprava mosta čez Dravinjo. Pri Št. Vidu niže Ptuja zasilno popravljajo most čez Dravinjo, ker je v nevarnem stanju. Na tem mestu bo zgrajen v najkrajšem času nov betoniran most, za katerega so že izdelani načrti in so stroški preračunani na pol mi-

lijona dinarjev. V gradbenem skladu ptujskega cestnega odbora je v letošnjem proračunu predviden drugi obrok za to prepotrebno gradnjo v znesku 250.000 din.

Hvalevreden korak Lovskega društva v Celju. Celjsko Lovsko društvo je prevzelo zdenarno podporo lovozakupnikov obširno zstrupljenje vran, srak in šoj, ki delajo na polju občutno škodo. Pokončevanje ptičjih škodljivcev se bo izvršilo s fosginom, s katerim se zastrupijo jajca. Zastrupljena jajca bodo položili v mraku na njive v plitvo izkopana gnezda po 2–3 komade, kjer jih bodo pustili tako dolgo, da jih bodo ptice našle in pozobale. O uspehu zstrupljanja bo Lovsko društvo poročalo proti koncu aprila.

Drevesničarski odsek poživljiv. V Celju so zborovali zadnje dni drevesničarji iz vse Slovenije. Sestanek je sklicale Sadjarsko in vrtinarsko društvo za Slovenijo. Zborovanje je otvoril predsednik imenovanega društva, sadjarski nadzornik v p. g. Humek. Pozdravil je vse drevesničarje, posebno pa zastopnika kmetijskega oddelka banske uprave g. Kafofa. Sadjarsko in vrtinarsko društvo je že ob začetku svojega delovanja ustanovilo tudi drevesničarski odsek, ker se je dobro zavedalo, da je dobro drevesničarstvo podlaga celotnemu sadjarskemu napredku. Ta odsek se iz različnih razlogov ni mogel popolnoma razviti, dokler ni pred dobrim letom popolnoma prenehal delovati. Namen sestanka drevesničarjev je bil, odsek spet poživeti. Zborovanje je tudi v tem znamenju potekalo in so se določile osnovne smernice bodočega drevesničarstva. Podrobno delo tega odseka pa bo izvedel novi odbor z g. Dolinšekom na čelu. Tajniške in blagajniške posle je prevzel g. Novak, kmetijski referent iz Maribora. Poleg teh je bilo v odbor izvoljenih še osem odbornikov iz vrst banovinskih in zasebnih drevesničarjev.

Prošnja poštnemu ravnateljstvu. Hišni posetniki kat. občin Grobelno in Rifnik so pred par meseci preko občine vložili na poštno ravnateljstvo prošnjo za ureditev poštne dostave. Na tem mestu javno naprošamo cenj. naslov, naj zadevo čimprej ugodno reši. So okoliši, bolj oddaljeni kot ta dva, pa imajo trikratno dostavo na teden. V Slov. goricah se potegujejo celo za štirikratno dostavo. Kakšni ljudje pa smo mi: plačati smemo prav toliko za poštnino ko drugi, po pošto pa naj bi sami hodili? »Enaka pravica za vse« je lepo pravilo, ki bi ga naj osvojilo tudi poštno ravnateljstvo!

Pogreša se, odnosno neznano kam je odšla od svojcev 33 letna samska Peček Julijana iz Pletovarja, občina Dramlje. Je majhne rasti, šepasta, duševno slabo razvita, težkega govorjenja, rjavih oči, slabo oblečena, kost-

ob
neumi

poskusite 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod S br. 37692 od 22. XII. 1939.

njevih las, navzkrižnega pogleda. Siromašno oblečena je odšla od doma jeseni 1939. Kdor o njej kaj ve, odnosno rejnik naj nemudoma sporoči njeno bivališče njenemu bratu (poština nakazana) na naslov: Peček Ignac, Pletovarje, p. Dramlje pri Celju, ali pa občini Dramlje pri Celju.

~~~~~

Starejši mož zapeljal dva mladoletna, da sta zagrešila 13 vlonmov. Mariborska policija je izročila sodišču 43 letnega Davida Mauka in 18 letnega R. V. ter 16 letnega G. R. iz magdalenskega predmestja v Mariboru, ki imajo na vesti številne vrome v mestu. Ugotovljeno je, da so se sestajali v stanovanju Mauka na Betnávski 3 mladoletniki G. R., C. O., L. B., Š. R. in znani 66 letni vlonmlec Alojz Pichler. Mauko je imel na fantine velik vpliv ter jim je dajal nasvete za vrome in tativne ter od njih sprejemal del plena. Preiskava je ugotovila, da sta zadnje dni marca G. R. in R. V. vlonmila v pralnico tovarne perila Elze Durjave na Tržaški 6 v Mariboru in ukradla nekaj gotovine ter perila. To je bilo v noči na 24. marec. Naslednjo noč sta ista dva vlonmila v pralnici čistilnice Nedog v Razlagovi 22 ter pokradla raznih stvari in denarja z 18.000 din. Isto noč sta vlonmila v pisarno lesnega trgovca Mirka Lebana v Kopališki 8 ter v pisarno trgovca s kurivom A. Filipančiča v isti ulici. Obema je bilo pokradeno precej denarja. Od Filipančiča sta mlada vlonmica odšla v pisarno slikarja Josipa Škofa v Vetrinjski ulici in stikala za denarjem. V noči na 30. marec sta vlon-

povsil ušesa!« se je odrezal kmet. — Kmetova napoved se je v celoti uresničila. Kralj Henrik je na to spodil svojega zvezdoslova in na njegovo mesto postavil kmeta.

Prerok spi na trnih. Ob meji Birmanske uživa ta čas velik slovenski jogi Raman Ramados. — Prerokov je bilo v Vzhodni Aziji, in zlasti v Indiji, vedno več nego preveč, ta jogi pa vzbujaše posebno občudovanje zavoljo tega, ker spi že mnoga leta na trnih. Zvečer odide iz mesta ali vasi, kjer se je podnevi mudil, v okolico, tam si kmalu najde kakšen trnat grm, malo si ga pripravi, nato leže nanj in zaspipi. Ta poskus, ki prinaša mnogo slave, je v resničnosti mnogo manj nevaren, nego je videti na prvi

»Ko sta bila pri mlatilnici, sem vaju opazoval. Misil sem si, kako lep par bi bila. Pri tem sem spet preklem Klavsa.«

»Zakaj?« se je začudil sin.

»Ker je krivec. Morda bi ona že zdavnaj bila tvoja žena, če v srcu še vedno ne bi nosila starih spominov.«

»Oče, na kaj vendar misliš! Ni mogoče, da bi Nataša po tolikih letih še vedno mislila na Klavsa, zlasti ko ve, kakšen je.«

Te besede je izgovoril proti prepričanju, ker je vedel, da Nataša še vedno misli na brata. Toda očeta je hotel pomiriti.

»To je naravno, da ne more z ljubeznijo misliti na takega nesrečneža. Toda njeno srce je ostalo ranjeno. Take rane so kakor brazgotine. Ko človek misli, da so že zaceteli, spet začno boleti.«

»Toda ona mi ni nikdar govorila o Klavsu,« je Fedor še dalje pomirjeval očeta.

»Prepričan sem, da ti tudi ne bo govorila o njem. Vse ostane pokopano v njenem srcu. Sedaj, ko je sama, ker ji je Šubin ubil očeta, bo morda začutila potrebo, da se približa nam, tebi. Oh! Ko bi le storila kaj takega! Tako si želim, da bi postala član naše družine.«

Fedor je prijel očeta za roko in se mu veselo nasmehnil.

»Oče, tvoja želja se bo izpolnila. Sinoči, ko sem jo

videl vso obupano, sem jo vprašal, ali bi hotela postati moja žena. Pristala je na to.«

Aleksej se je zasmehjal.

»Fedor, zame je to vesela vest. Pomladila mi je srce! V našo hišo se bo naselilo veselje.«

»Oče,« je resno spregovoril Fedor, »tvoje prejšnje besede so me vznemirile. Ali res misliš, da si ne bo mogla iztrgati iz srca spomin na Klavsa?«

»Sin, pomiri se! Tvoja ljubezen bo sčasoma premagala stare spomine. Nataša je odkritega in plemenitega značaja in če je pristala na to, da postane tvoja žena, je prepričana o sebi, da te ljubi.«

»Oče, jaz njo zelo ljubim. Moja največja želja je, da bi jo mogel osrečiti.«

»Ljubi sin, jaz že zdavnaj vem za twojo ljubezen. Moje telesne oči lahko oslabijo, toda pogled moje duše je zelo dober... O, kako bo mati vesela, ko ji bom povедal, da bo Nataša postala popolnoma naša!«

Nato sta umolknila in jedla. Čez čas se je oče spet oglasil.

»Ali še vedno misliš na to, da zvečer zažgeš križe?« je resno vprašal.

»Še vedno,« je sin odločno odgovoril. »Čemu bi okleval?« Čim prej začnemo, tem prej bo konec sramotnega suženjstva.«

Zamislil se je.

mila v pisarno podjetja Škrinjar & Dolenc v Miklošičevi ulici in v pisarno Rihe. Pri prvem sta odnesla več stvari, pri Rihi pa sta morala oditi brez plena. V isti noči sta vdrla v pisarno Fordove delavnice na Masarykovi cesti in ukradla razno orodje ter nekaj denarja. Nadalje sta R. V. in C. O. vломila v noči na 24. marec v pisarno trgovca s kurivom Pirkmajerja na Aleksandrovi cesti in odnesla nekaj denarja. Izprijenici so v zadnjih dveh mesecih vломili še v trgovino Lehan, pisarno ključavničarja Hitzia in v pisarno kleparja Romiha v Smetanovi ulici. Opisane vloome so priznali. Pri mladih vломilcih so zaplenili še precej ukradenega blaga.

Vlom v gostilno. V Mariboru je bilo v noči vlonjeno z dvorišča na Aleksandrovi cesti v gostilno Bauman. Pri stikanju za denarjem so preiskali vlonilci vse predale. Ker niso naleteli na denar, so se založili z jestvinami in cigaretami. Nato so skušali isti storilce vloniti v sosedno Baumanovo trgovino z likerji, a niso mogli v notranjost zaradi premočne železne mreže.

500 din nagrada za izsleditev tatic. Ko sta bila pekovski pomočnik Fr. Paulič in njegova žena iz Delavske ulice v Studencih pri Mariboru z doma, je ukradla njuna dekla Slava Žižek iz Zg. Sv. Kungote za 3000 din perila ter nekaj denarja in je neznano kam izginila. Na izsleditev tatic je razpisal Paulič nagrado 500 din.

Izredna podivjanost povzročila uboj. V Črnomlju so sedeli štirje domači fantje čisto mirno v gostilni Mihelič. Nekaj pa je zaneslo v krčmo Nikolaja Vojnovič, ki je po rodu Ličan in je bil pisan. Fantom je zlil vino iz steklenice in naročil novo, a o plačilu ni hotel ničesar slišati in je mirno družbo še opsoval. Ko so se postavili fantje za svojo čast, je izginil in pripeljal čez nekaj časa dva svoja tovarisa Hlapčeviča in Rajnoviča. Vsi so bili oboroženi s koli. Napadli so domačine in tako razbili Janezu Švajgerju glavo, da je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl. Žrtev skrajne podivjanosti zapušča ženo ter dva otroka.

Obsodba radi 93 vlomov in tatvin. Senat maborskega okrožnega sodišča je izrekel v minulem tednu sodbo radi 93 vlomov in tatvin, katerih je bila obdolžena družba štirih pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah in po okolici. Sodba je sledila: posestnik Jernej Žimič oproščen, posestnik Janez Kos obsojen na tri leta in šest mesecev strogega zapora, hlapec Zelenko je dobil tri leta in dva meseca strogega zapora, 18 letni dečavec A. Z. pa se odda v zavod za vzgajanje.

Požari

Pri posestniku Dolamiču v Ključarovcih pri Veliki Nedelji se je pojavil rdeči petelin v listnjaku pri hlevih. Naenkrat sta bila v objemu plamenov celotno gospodarsko poslopje in s slamo krita hiša. Sosedje so rešili živino in del hiše, gospodarsko poslopje pa je zgorelo s kromo vred.

Par dni pred požarno nesrečo v Ključarovcih so pogorela gospodarska poslopja tudi še pri Farkašovih v Kokoričih pri Sv. Križu pri Ljutomeru in nato v Hrastju. V teh primerih gre sigurno za požige.

»Tako je!« je pripomnil oče nekam neodločno. Sin ga je pogledal in nekam začudeno vprašal:

»Ali ne odobravaš tega?«

»O, pač! Napisal mora napočiti dan, ko bomo strli suženjski jarem. A priznam, da sem prej, ko sem šel po dvorišču in sem videl utrujene, izstradane ljudi, povomil.«

»Podvomil?«

»Da. Gledali so z žalostnim, a vendar zaupljivim pogledom, in jaz sem vprašal, kaj bo, če se stvar ne posreči? Kaj, če bo ta vstaja rodila še večje gorje?«

»To je nemogoče! Če bomo složni, moramo zmagati!« Oče ga je resno pogledal.

»Sin, ti poslušaš glas mladeničke navdušenosti, iz mene pa govorji starostna izkušenost in razsodnost, ki pretehta vse možnosti. Če bomo poraženi, bomo izpostavili klanju naše dobro ljudstvo.«

»Oče, to so besede oklevanja. Tako smo govorili vsa leta in zato se nismo uprli. Morda bi se bili že zdavnaj rešili boljševiškega jarma, če bi se bili uprli.«

»Vem, vem! Oklevanje je smrt vsakega dela. Nikakor te nočem odvrniti od tega, kar hočeš storiti. Samo svojo bojazen ti zaupam, ki ni majhna.«

»Oče, ti mi jemlješ pogum!«

»Ne, ne, sin! Morda ne delam prav, ker tako govorim. A potem...«

Strašna povodenj v južnih delih naše države

Donava že 200 let ni bila tako visoka

Sneg se je začel zelo hitro taliti in je prevelik dotok gorskih hudournikov povzročil sredi minulega tedna nenavadni in izreden dvig vode v večjih rekah. Porast naših največjih rek, Donave, Save in Drave, je najbolj čutila Vojvodina, kateri je povzročila povodenj že kar na spomlad neprecenljivo škodo. Po poročilih iz Pančeva, kjer hranijo zapiske o vodnem stanju Donave, so ugotovili, da ni bila Donava zadnjih 200 let tako visoka kakor v preteklem tednu.

Deli Beograda, Zemuna in Srbije poplavljeni

Razlite vode so preplavile celo niže ležeče predele Beograda in je morala oblast nekaterih ulic popolnoma izprazniti. Povodenj je povzročila tudi na strani Zemuna veliko škodo. Delavstvo je bilo z mrzlično naglico na delu, da je popravljalo v teku let izpod jedene nasipe.

Botrice in bofri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptaju: Slovenski trg 7.

V Smederevu je bilo poplavljeno 200 hiš. Cesta iz Smedereva v Požarevac pri izlivu Morave v Donavo je bila nad 5 km daleč pod vodo in neprehodna. Donava je resno ogrožala progo Požarevac—Dobravica.

Najbolj je zadela povodenj Novi Sad

Najbolj je zadela povodenj mesto Novi Sad in širno okolico, kjer so popustili ob Donavi obrambni nasipi. V nekaj urah je zalila voda novosadske nižave. V Adamičevem naselju so porušili valovi 350 hiš, brez strehe pa je ostalo več tisoč prebivalcev. Od vode izpodokane hiše se še neprestano podirajo. Prebivalstvo iz poplavljene in porušene Adamičevega naselja se je zateklo v železniške vagone. Ceste okrog te naselbine so bile pol-

rad prevratov, borbe. Kristusu se je nekoč smilila množica. Tako so se tudi meni smilili naši dobrni, ubogi ljudje, ko sem prej hodil med njimi. To je vse... Povedal sem ti svoje občutke. Ti pa delaj po svojem načrtu. In Bog naj blagosloví tvoje delo!«

Fedor ni odgovoril. Kakor večina mladih ljudi v Balti in drugih krajinah obširne Ukrajine, je v sebi čutil prebujenje moči. V sebi je čutil veliko radost ob misli, da bo s svojim nastopom strl moč boljševiških nasilnežev in osvobodil svojo domovino. Ta misel ga je spremljala noč in dan. Tako se mu je zajedla v dušo, da niti za hip ni pomislil na to, da bi se mogla vstaja končati s porazom. Očetove besede pa so dale njegovim mislim drugo smer. Pomislil je na možnost in posledice poraza. Ali se ni treba usmiliti ljudstva, kakor je rekel oče, in ga z nepremišljenim dejanjem ne izpostavljati nevarnosti. Preklinjali ga bodo, če jih bo pahnili vše večje bedo... Ali ne bo najbolje, če na vse pozabi in bo užival družinsko srečo ob Nataši? Zamislil se je. Misel na lastno srečo je zavrgel. To bi bila sebičnost. Potem je začel misliti samo na Natašo. Ali ona ne zaslubi, da se samo njej posveti? Nesrečna je. Če bo tudi njega izgubila, bo še bolj nesrečna... Kaj naj storiti? Če mu bo oče rekel, naj bo raje mož kakor junak, bo ostal mož. Misil bo samo nase in na svojce in se ne bo izpostavljal nevarnosti z zažiganjem križev.

pogled. Tudi v Evropi poznamo fakirske sleparije bodičaste postelje ali človeka, ki spi na steklenih črepinjah. Če so konice kolikor toliko enakomerno razdeljene, tedaj prenese koža brez nadaljnega tako obremenitev, saj je pritisik poedine konice potem prilično majhen. Konica se ne more zabosti v kožo, a prožnost kože poskrbi začeljeni uspeh.

28 let služil, v hlev prišel poginit. Kmet Ilijan Misita iz vasi Tasovičča pri Čapljinji je imel konja »Dorata«. Ki mu je služil 28 let. Žival je postal na starost nadušna in nesposobna za vsako delo. Da bi se v hlevu tudi ostala živila ne nalezla naduhe, je kmet konja prepeljal preko Neretve v močvirek kraj, kjer je bilo med mlakami nekaj ze-

(Dalje sledi)

Po svetu

Veliko razburjenje radi na zemljevidu znamovane nove razdelitve Evrope po tej vojni. Kakor znano, je obiskal pred nedavnim prestolnice evropskih velesil (izvzemši sovjetsko Rusijo) Sumner Welles kot odposlanec predsednika Združenih ameriških držav. Welles je bil tudi v Parizu in se je posvetoval s tedanjim francoskim finančnim ministrom in današnjim vladnim predsednikom Reynaudom. Po posvetu sta se dala državnika fotografirati, ne da bi vedela, da je bil za njima obešen na steno zemljevid, na katerem so zarisane meje evropskih držav po tej vojni. To fotografijo z omenjenim zemljevidom v ozadju je objavil francoski tehnik »Illustracion«. Objava je vzbudila vihar ogroženja v Italiji in Nemčiji. Italijanski poslanik v Parizu je ugovarjal proti tej objavi pri predsedniku francoske vlade, ki se je opravičil z opazko, da je ta zemljevidni kamen spodnike star... — Na sliki, ki predstavlja Wellesa pri Reynaudu, je razločno videti karto Evrope, na kateri sega nova Avstrija do Trsta in Tržiča (Monfalcone), Italija je brez Zadra, Albanije, Reke, Istre in jadranskih otokov; Češkoslovaška je obnovljena v starih mejah; Danska in Poljska sta povečani na škodo Nemčije; Francija sega skozi do Rena; Bavarska je ločena od Nemčije itd.

Stališče Italije radi razširjene zapore zaveznikov. Radi razširjene blokade zaveznikov na Sredozemsko morje bo Italija čakala tako dolgo, da se bo videlo, kako se bodo izvajali blokadni sklepi. Če bodo pri tem prizadete tudi koristi Italije, bo nastopila v njih zaščito.

Dalekosežna preosnova angleške vlade. Daje časa se je že oznanjalo javnosti, da bo angleški ministrski predsednik preosnova svojo vlado, kar se je tudi zgodilo 3. aprila. V novi Chamberlainovi vladi je najvažnejša ta sprememb, da se dosedanjim mornariški minister Winston Churchill postal predsednik vladnega vojnega odbora in zavzema tako rekoč mesto podpredsednika vlade. V odboru, kateremu načeluje Churchill — katerega imenujejo Nemci: sovražnik Nemčije štev. 1 —

so ministri vojne mornarice, vojske in letalstva. Kot predsednik tega odbora bo imel redne sestanke s šefi generalnih štabov vojske, letalstva in mornarice ter bo imel največji vpliv na vso angleško vojno silo.

Povisjanje Churchilla v predsednika vojnega odbora je najbolj v živo zadelo vse nasprotnike zaveznikov, katerim je bil že doslej ta angleški lord najbolj bodeči trn v peti. V preostalem je prišlo v novi Chamberlainovi vladi do zamenjav nekaterih osebnosti ministrov in sprememb v državnih podtajništvih.

Udeležba narodov pri katoliških misijonih.

Na misijonskih področjih med poganskim svetom deluje sedaj 16.000 katoliških duhovnikov. Majhnost tega števila nam takoj postane očitna, če pomislimo, da deluje med 345 milijoni katoličanov Evrope in Amerike 302 tisoč duhovnikov, kar seveda tudi ne zadostuje. Število katoliških duhovnikov v misijonskih deželah je le kakor kapljica v morju. Tega bi se morali katoličani bolj zavedati. Kar se tiče udeležbe katoliških narodov pri misijonstvu, je ugotovljeno tole razmerje: na en milijon Holandcev pride 313 duhovnikov-misijonarjev, na en milijon Belgijev 138, na en milijon Ircev, Anglezov in Švicarjev po 100, na en milijon Francozov 85, na en milijon Nemcev 53, na en milijon Slovencev pa komaj 10 duhovnikov-misijonarjev. Odkar imamo svojo svobodno narodno državo, se je ta stvar spremenila v prid Slovencem. V prvih dveh desetletjih tega stoletja (od 1900 do 1920) je odšlo v misijone med pogane vsega skupaj le 8 misijonarjev in misjonark, med njimi samo 3 duhovniki. V naslednjih 20 letih (od 1920 do 1939) pa jih je odšlo 98. Od teh so v tem času 3 umrli, 7 jih je zapustilo misijonsko polje, ostalih 88 pa še sedaj deluje na njem, poleg onih treh, ki so še ostali od osmorice prvega dvajsetletja. Da bomo Slovenci v bodoče še bolj napredovali v misijonstvu ter se tudi v tem pogledu enakovredno uvrstili med druge kulturne narode, je treba misijonsko idejo in delo za misijone med našim ljudstvom vedno bolj širiti.

Kratke tedenske novice

Prvi uradni obisk v madžarski prestolnici sta opravila naša ministra dr. Konstantinovič in za kmetijstvo dr. Branko Čubrilovič, ko sta obiskala v preteklem tednu kmetijsko razstavo v Budimpešti.

Bolgarska zbornica je sprejela soglasno zakon o državljanski mobilizaciji, ki določa mobilizacijo vseh nacionalnih in gospodarskih sil v državi ob vojni in miru. Zakon vsebuje tudi najostrejše kazni za one, kateri dvigajo cene, in za vojne dobičkarje.

Nemčija je zbrala na obalah Vzhodnega morja 400.000 mož. Iz tega sklepajo, da namerava vdreti na južno Norveško, ako bi storila Anglija kakne nove korake za stalno preprečitev nemškega prometa z Norveško.

Nemški pokrovitelj nad Češko-Moravsko von Neurath je izdal odredbo, katera prepoveduje s 15. aprilom vsem židom v protektoratu zaposlitve v tekstilni industriji in trgovini. Razen tega se morajo židje izseliti iz udobnih stanovanj v predmestja.

Nemški poslanik v Moskvi je bil klican v Berlin, da poroča, kaj se godi v Rusiji v zadnjem času...

Nemci so doslej sami potopili — ker niso mogli uiti preganjalcem — 27 tovornih ladij v skupni tonazi 303.000 ton.

40 milijard mark so znašali ob koncu leta 1939 nemški državni dolgori. Tako zvani letični nemški državni dolg se je pa od septembra 1939 do decembra 1939 povečal za 4.7 milijarde mark ter je znašal ob koncu leta 1939 14 milijard mark.

Na Francoskem bodo v kratkem objavili zakon, ki predvideva smrtno kazen za one, ki bi širili lažne vesti ali skrivali propagandni komunistični material ter hitlerjevske ideje.

Na zasedanju vrhovnega sovjetskega sveta v Moskvi so se pojavile zelo ostre kritike na račun ljudskih komisarjev, katerim so očitali posamezni člani sovjeta počasnost, nesposobnost in celo korupcijo. Proti nekaterim so nastopili zaradi njihovega razkošnega življenja, ki ne odgovarja načelom boljševizma. Stalin in Molotov sta se odstranila za časa teh kritik iz zbornice.

Finska je izgubila z mirom s sovjetsko Rusijo 1000 km železniških prog.

Ameriški senat je sprejel s 46 proti 33 glasovom predlog o triletnem podaljšanju pooblastila vladi za sklepanje trgovinskih pogodb brez odobritve kongresa (parlamenta).

Golob je pripeljal v papežovo sprejemno dvorano in sedel nad prestol, ko je sprejel sv. oče zadnjo sredo novoporočence in romarje. Golob je sedel mirno, dokler ni podelil papež sv. blagoslov navzočim, nakar je odletel.

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogoste se potruje, da je »Franz-Josefov« grenka voda prav posebno koristna domače sreči vo, kadar gre za to, da se zjutri jazisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Jugoslov.-madžarski trgovinski razgovori

Pretekli teden so se vršili v Beogradu jugoslovansko-madžarski trgovinski razgovori. Obe delegaciji sta predložili obširne spiske predmetov, ki pridejo v poštev za uvoz, odnosno izvoz. Tako so Madžari predložili seznam 30 raznih jugoslovenskih proizvodov, ki jih žele

kupiti pri nas. Najbolj se Madžari zanimajo za rude in kovine. Zanimivo je, da Madžari kot poljedelska država iščejo tudi mnoge kmetijske pridelke, posebno one, ki služijo kot živilska hrana. Med drugim Madžari kupujejo v Jugoslaviji 3000 vagonov koruze, 1200 va-

lene trave in drevja. Kmetu se je žival smislila in je ni mogel počuti. Naj pogine sama v naravi! si je mislil. — Konj se je pasel, dokler je bilo kaj trave. Ko je te zmanjkal, je v mrzilih dneh minile zime objedel vso skorjo po drevju. Nekega dne je pa preplaval Neretvo in dospel na gospodarjevo dvorišče. Družina, ki je bila zbrana pri mizi, je videla konja, kako je z nogo odrinil hlevna vrata in vstopil. Ker je bil hlev slučajno prazen, je prišel konj spet ven, hodil s povezljeno glavo okrog voglov, vtrnil glavo v vsak kot in spet odšel v hlev. Tam je legel na staro mesto in ko so prišli ljudje, so ga našli mrtvega.

Umetna štoklja in njen kavalir. V Gassenu v Šleziji so napravili za-

Štefan Skledar:

Antolinovo vstajenje

(Nadaljevanje)

Da, vse kaj drugega je krivo temu, da je njihova hiša zlezla v to pogubo. Nesreča se je spočela, ko je prišla k hiši njegova nezvesta žena. »Da, Mariča je prinesla v našo hišo ta pekel...« je večkrat javnsila Štefova mati. Sin pa je pri tem gojil svoje misli. Na skrivnem jim je prilival moče, da niso usahnile. Bil je namreč prepričan, da nikoli ne bi prišlo tako daleč, ako bi imela mati le količkaj soli v glavi. Kako se je znala prilizovati očetu! Ona je najbolj norela za tem, da so kar najslovesneje obhajali godove — vseh, ki so bili sploh pri hiši. Izbirala pa je za goste samo tiste, ki so ji bili po volji. Seveda oče ni pripustil, da najbližnjih sorodnikov in botrine ne bi povabili; tako je nameč nameravala mati. Botrine ni marala. Marškove pa, ki so bili v botrini z njeno sestro — o, tistim pa bi cekinov nasula v že itak dosti polne mošnje. Do njegove žene pa, ki jo je — Bog ve dobro — imel rad, ni imela srca. Zmerjala jo je ob vsakem koraku. Še z obrekovanjem ji nikjer ni prizanesla. Tako ga je pa žena zapustila. Najprej je služila v Ljubljani za pesterno; nato se je pa potepla nekje v Franciji. Ljudje pravijo, da ima druge...

»Oh, Mariča, moja žena!...« je vzduhnil Štef in počasi stopal po podstenju v hišo. Neka otožnost se mu je naselila v dušo.

Stari Smeh je že prišel ven iz domače vasi. Zunaj Topolovec je na samoči imel Marškove Janči lepo zdano hišo. Janči je bil v botrini z njegovo ženo. Na to se je Smeh zanašal; bil je prepričan, da mu Marškove ne odkloni prošnje za poroka.

Mrak se je sklonil že čisto k zemlji. Začel se je pasti po razmočenih poljih, razvesil je svojo sivkasto grivo po temnozelenih lehah, ki so tonile v temoti. Zrak je bil nasičen z vlagom. Nosil je po poljani vonj prihajajoče mladi. Nova rast je v tem aprilskem večeru nemirno koprnela nekam daleč, sam Bog ve kam. Edino k počitku se ni dala spraviti, pa najsje je vetrič še tako proseče in otožno vlekel svojo uspavanko...

Po kolniku je stopal Smeh. Glavo je trudno sklanjal na prsi — in mislil. Bolestna misel, da je morebiti že vse zaman, da mu je domačija zapisana propadu, ga je vedno znova in znova obšla. Lahko si je na tej poti — in še prej — slikal bodočnost vso lepo, čisto, brez morečih skrb, kljub temu mu je usoda pretila s trdo, neizprosno roko.

Toda preostalo zemljo in dom mora rešiti. Še dva tisoč in pet sto dinarjev! To vendar ni ves svet. In sin

gonov rezancev od sladkorne pese, ki so postranski produkt sladkornih tovarn.

Naša delegacija se je pa zanimala za nakup železa, jekla, koksa, semena oljnatih rastlin, semena dobrih žitnih vrst, za plemenito živino itd. V koliko nam bodo v tem oziru mogli Madžari ustreči, bo razvidno še iz izvajanja same pogodbe.

Omenjeni trgovski razgovori nam jasno počažejo na zaostalost v naprednem kmetijstvu, ki vlada pri nas. Madžari kot izrazita poljedelska država kupujejo pri nas koruzo, otrobe, prge in rezance od sladkorne pese, da lahko svojo živino kar najlepše izpitajo in jo potem draga prodajo Nemcem ter Italijanom, kjer nas izpodrivajo s svojo boljšo živino. Mi se pa mučimo s prodajo slabo reječe živine, krmo pa, s katero bi lahko živino izpitali, prodajamo Madžarom, da nas ti tem laže izpodrivajo s svojo lepo živino na drugih tržiščih. Isto je v industriji. Madžari kupujejo pri nas rude, mi pa od njih železo, namesto da bi mi rude sami predelali in tako započili svoje ljudi.

Iz tega se moramo nekaj naučiti, toda ne ostati samo pri besedah, ampak nekaj tudi storiti. Kar se tiče poljedelstva, so poklicani v prvi vrsti kmetje sami, da korist, ki jo imajo od naše zaostalosti Madžari, obrnejo v svoj prid. Zakaj neki ne bi naši kmetje potom svojih organizacij pokupili to, kar kupejo Madžari od nas, ter izpitali živino takoj, kot to zahteva trg?! Gotovo bi se to bolje izplačalo kot pa prodajati suho živino, za

katero se prav malo dobi. Če se izplača Madžarom kupovati živinsko krmo pri nas in pitati živino, koliko bolj bi se to izplačalo slovenskim živinorejem, ki bi lahko koruzo, otrobe in prge kupili v državi sami, izpitali živino in tako dobiček, ki ga imajo sedaj od

tega Madžari, vtaknili v svoj žep. Vse premovalo korajže in vse premalo podjetnosti je med našimi kmeti, ki se sicer vedno pritožujejo nad slabimi časi in vedno iščejo vse mogoče podpore in zaščite, namesto da bi si sami pomagali.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Dober fant umrl na Sp. Sv. Kungoti. Žalostne velikonočne praznike so imeli Januševi v Dobrenju. Umrl jim je sin, 20 let star, ki se je izučil krojaštva. Par let ga je mučila zavratna bolezen in ga za dalj časa položila na postelj. V zadnjem času smo mislili, da jo bo premagal, saj je že prihajal v cerkev, toda na veliki petek mu je pretrgala nit življenja. Na velikonočno nedeljo ga je na zadnjem potu spremiljala množica, kakršno redkokdaj vidimo, in pevci so se poslovili od rajnega z ganljivimi žalostinkami. Dober fant naj počiva v miru!

V visoki starosti nad 93 let je prejšnji poneljek v Turnišču umrla Tivadarova mama, katero je k zadnjemu bivališču spremilo mnogo sorodnikov. Bodí ji lahka zemlja! — Eden dan pozneje pa smo pokopali p. d. Ferencovega Petra. — Žalujočim naše sožalje!

Smrt uglednega živinozdravnika. Ob koncu preteklega meseca je v 64. letu starosti legal k večnemu počitku živinozdravnik Nemesh Nikolaj, ki je že dalj časabolehal, a je vendar vršil službo do zadnjih dni življenja, dokler mu pljučnica ni pretrgala niti življenja. Pogreba se je udeležilo mnogo njegovih priateljev in znancov. Naj počiva v miru!

Redek smrtni slučaj. Brat in sestra umrla v enem tednu. Pri S. Barbari v Halozah smo v soboto spremili k večnemu počitku ob ogromni udeležbi domačega poštarja Andreja Petroviča, rodom iz Paradiža. Pogreb je bil od poštnega urada. Pevci so rajnemu v slovo zapeli pred domačo hišo in ob grobu. V spomin mu je govoril domači g. kaplan poslovilne besede, pa je zelo težko dokončal, ker sta si bila z rajnim poštarjem dobra prijatelja, zlasti je rajni zelo rad pomagal na koru peti, kadar je utegnil. Star je bil 48 let in priljubljen, zato ga bomo težko pogrešali. Na dan njegovega pogreba pa je umrla njegova sestra Marija Arbeiter, roj. Petrovič, v Paradižu, katero je v bolezni brat še obiskal zdrav. Marija je bila pokopana v poneljek, torej dva dni za svojim bratom. Stara je bila 53 let. Bodimo pripravljeni, ker smrt pobere v par dneh zdravega in mladega — nenačljano. Žalujočim naše sožalje — rajna pa najpočivata v miru!

Smrt dveh uglednih mož. V nedeljo, 31. marca, sta bila zvečer ob desetih previdena v Orlovi Cilenšek Rudolf, p. d. Smodej, ki je dobil radi slabega srca močan srčni krč, in njegova žena, ki ima že dalje časa nevarno vnet-

Percy Loraine, angleški poslanik v Rimu, ki igra važno vlogo pri razgovorih Rim-London

Dr. Todt, ustvaritelj Siegfriedove obrambne črte, je bil imenovan za nemškega oboroževalnega ministra

Oton Habsburški se mudi v Ameriki, kjer hoče zbrati protihitlerjansko legijo bivših Avstrijev

Mlada finska mati z otročičem na begu pred sovjetsko zasedbo Kareljske ožine

mora dobiti denar vsak čas po pošti... Res, za vraga, kaj toliko čakajo s temi pošiljkami! Sirotek Štef se je mučil tam in stradal morda — zdaj pa ne dobi plačila. Moj Bog! Njemu so pa za ceno treh tisoč dinarjev prodali tako lepo njivico. Sin pa dela vse leto — na koncu pa ne prinese domov niti dveh tisočakov! In vendar je v njega položil ves svoj up. Zdaj pa tako!

Prispel je pred Maršekovo hišo. Janči je nekaj rohnel v hlevu nad deklo. Zato je stopil tjakaj.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« je prišlec pozdravil.

»Na vekomaj. Amen!« je Janči odvrnil in položil škaf z vodo pred konje, ki so začeli piti v dolgih požirkih.

»Napajate, napajate —« je menil Smeh.

»Da, napajamo. Danes smo se zamudili. To dekle — obrača se kakor štor; kamor ga brcneš, tam ostane...«

»No, no! Saj še ni take sile; vse še lepo opraviš, boter!« Stari se je na vso moč delal prijaznega. Vendar pa ni mogel prikriti zadrege, ko ga je Janči tako pomljivo opazoval, češ: po kaj si pa spet ti prišel...

»Veš, boter,« je začel Smeh, ko sta stopila iz hleva, »imam do tebe neko prošnjo. Prav lepo bi te prosil za neko uslugo...« Stari je menal po cementnem trnacu sem in tja; prav tako se mu je od zadrege zapletal jezik.

»No — kaj pa bo takega?« je hladno pripomnil Janči.

»Prosil bi te za poroko —« je spravil besedo na dan.

»A tako...« Maršekov se je zelo zresnil. Smeh je opazil, da ga je kmet ošnil z neprijaznim pogledom.

»Antolin me hoče že spet tožiti,« je razlagal Smeh svoj položaj. »Zadnjič mi je po razsodbi moral pustiti zadnjih tri tisoč do velikonočnega ponedeljka. Ako mu pa še sedaj ne vrnem, me ima pravico ponovno tožiti. Tega pa na noben način ne bi rad. Saj bi tako trikratno poplačal svoj dolg!«

»Hm... Preklet, tako je —« je zamrmral Maršekov.

»Boter, ali bi potem šel?...« je Smeh nestrnno uprl oči v Jančija.

»Ja —. Pa razen treh tisočakov nimate nič več dolga?« je hotel vedeti gospodar.

»Ne. Nič več razen teh treh tisoč... Še to je preveč za moja stara ramena. In zdaj vsak čas pričakujemo Štefovega denarja iz Nemčije. Potem poplačam ves dolg in nekaj nam še ostane.«

»Res?« se je Janči neverno ozrl v prosilca. Ta mu je še enkrat potrdil svoje besede.

»Dobro. Potem lahko računate name. Toda — čakajte —« je nekaj pomislil. »Kdaj torej mislite vzeti denar iz posojilnice?«

»Tajnik mi je dejal, da lahko pridem kdaj koli, kadar se bom mudil na Cankovi. Lahko tudi na samo veliko soboto, ko bomo šli od božje službe.«

nimiv poizkus. Postavili so za dinnik umetno narejeno štokljo. Kmalu se ji je približal samec in se zaman dalje časa trudil okrog nje, da bi jo oživil. Dvoril ji je na vse načine, ji pričašal žabe in druge poslastice, seveda zaman, ker je lesena, točna po naravi pobarvana štoklja ostala nepremična. Končno se je samec naveličal in opustil prizadevanja. — Tak pojav pri živalih ni nič čudnega in tudi ne more vzbujati smeha. Še človeka zmoti prvi hip pogled na spretno izdelano figuro iz voska, dokler nas dojemljivost nepremakljivosti in nemosti ne prepriča o prevari. Žival pozna glasove, barve in obliko svoje okolice, ne more pa seveda razumeti, zakaj je predmet brez duše, mrtev.

je na očesu, dočim sta še čez dan mirno kramljala za pečjo s sosedji. Dne 4. aprila je Smodej zatishil svoje oči v 79. letu starosti. Bil je že od nekdaj naročnik »Slov. gospodarja« in sploh katoliškega časopisa, ustanovni član Bralnega društva v Braslovčah, pozneje pa tudi ustanovni član Bralnega društva v Orli vasi. Smodej je bil veren katoliški mož, v vseh političnih vrtincih pa zvest pristaš katoliške smeri. Cerkveni pevski zbor mu je zapel v slovo žalostinko. — Kar ne-nadoma pa je pobrala božja poslanka istotam tudi Franca Breznikarja, p. d. Prodničarja, v 83. letu starosti, ki je še prejšnjem marljivo hodil kropit rajnega soseda Smodeja. Smrt Prodničarjevega očeta je tužno odjeknila po soseski in vsej braslovški fari, saj so se pri Prodničarjevih z veseljem pripravljali na novo sv. mašo, ki jo bi imel čez tri mesece v Braslovčas sin Viktor. Pa božji načrti so nam neizsledljivi. Obema družinama izrekamo sožalje — raja-nima pa bomo poklonili molitve!

Po 60 letih gospodarenja umrl. Kdo ni poznal Miljevega očeta v Pamečah? Velikonočni zvonovi so tužno oznanjali, da je zatishil oči širom priljubljeni vrli narodnjak, gospodar, dober faran Jurij Šavec. 81 let je dočakal, nad 60 let je gospodaril marljivo ter je preizkusil dokaj veselega pa tudi žalostnega. Bil je član okrajnega zastopa v Slovenjgradcu, dolga leta tudi občinski odbornik. Kar je pa še posebno dičilo njegov ugled, je bilo cerkveno ključarstvo sosedne

troblske, pozneje tudi anovske cerkve. Utruje-nemu očetu naj bo zemlja lahka — žalujočim pa naše sožalje!

Samski gospodar umrl. Na Marijin praznik, 25. marca, je v Sv. Rupertu nad Laškim umrl po dolgem hiranju vrli samski gospodar na Mlakah Karel Ulaga. V svetovni vojni si je v svojem 30 mesečnem ujetništvu na Ruskem nakopal bolezen, ki mu je končno uničila življe-nje. A vendar je bil ves čas nadvse skrben gospodar v svojem skritem zatišju; ob strani vrle sestre-gospodinje si je pomnožil z neutrudljivim delom svoje premoženja, pri tem pa podpiral vsa-ko dobro delo v župniji in občini. Vsak trudni popotnik, ki je šel po dolgi poti iz Štor in Celja proti domu, se je moral pri njem zglasiti, da se je ob prijaznem razgovoru pokrepčal dušno in telesno. Umrl je kot zvest Marijin družbenik na Marijin praznik, 53 let star. Dobri Karel, počivaj v miru!

Zrtev materinstva. V Trobendolu, župnija Sv. Rupert nad Laškim, je 5. aprila umrla kot zrtev materinskega poklica gospodinja Jo-žefa Zeme, stara 41 let. Mož je moral en dan prej odriniti v Ljubljano na orožne vaje, mati s petimi nedoraslimi otroki pa je morala v po-stelj, katero je drugi dan zamenjala z mrtvaški-mi parami. Uboga mati, ti si končala svoj križev pot; mi pa vemo, da je križev pot najbolj ravna pot v večno veselje. Bog naj tolaži toliko pre-izkušenega moža-vdovca in uboge otročice sirote!

Dopisi

Dravska dolina

Maribor. Magdalensko predmestje je dobilo svoje Prosvetno društvo. V nedeljo, 7. aprila, do-poldne je bil pri Sv. Magdaleni v cerkveni dvoranu ustanovni občni zbor. Predsednik Prosvetne zveze g. dr. Josip Hohnjec je v svojem govoru zavrnil kriva kulturna načela, ki danes vladajo v svetu in so povzročila toliko zla, ter je obrazlo-žil tiste prosvetne smernice, ki mora po njih sledovati naša krščanska in narodna prosveta. Društvo, kateremu je pristopilo mnogo članov, že-limo najboljšega uspeha!

Maribor. Mariborski dijaki, člani krožkov Slovenske dijaške zveze, priredilo v nedeljo, 14. aprila, v dvorani Zadružne gospodarske banke ob osmih zvečer prvo akademijo. Na sporedno so: petje, zborna recitacija in misterij »Mrtvaški ples«. Vstopnice so v predprodaji v prodajalni Tiskarne sv. Cirila na Aleksandrovi cesti.

Slovenske gorice

Sv. Ana v Slov. goricah. Naši mladci in Mari-jin vrtec so nas na belo nedeljo zelo razveselili z ljubezno misijonsko igrico: »Tamdalec za morjem...« Dvorana je bila polna. Fantovski odsek in Dekliški krožek pa pripravljata dve pre-tresljivi igri: »Razvalina življenja« in »Teofilus«.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Dekliški krožek vprizori za svoj materinski dan v nedeljo, dne

14. aprila, lepo igro »Kapelica v gozdu«. Dob-ček je namenjen novemu domu.

Sv. Trije kralji. (80 letnica.) Na prijaznem holmčku Slovenskih goric kraljujejo Sv. Trije kralji župnije Sv. Benedikta. Dne 5. aprila 1860 je zagledal tukaj luč sveta naš 80 letnik Vinko Skamlič, kateri ta dan obhaja tudi svoj god. Po dovršeni orglarski šoli v Ljubljani je precej let organistoval pri Sv. Andražu v Halozah in v Cirkovca na Dravskem polju, kjer je imel trgo-vino in gostilno. Na svojem malem posestvu v Sesteržah pri Pragerskem preživila dneve visoke starosti. Ostra zima ga je zlomila in vrgla v po-steljo, iz katere sedaj ob sončnih dneh že po ma-lemu zapušča in si krepča rahlo zdravje pri do-brinah pomladnega oživetja. Vzgojil je devet otrok, a nenačna smrt 24 letne hčerke Karlince ob koncu 1938. leta ga je potria. Njegovi znanci mu v njegovemu dvojnemu jubileju iskreno ča-stitamo z željo, da dočaka trden še dokaj sonč-nih pomlad v krogu svoje družine!

Sv. Jurij ob ščavnici. Bralno društvo je na velikonočni pondeljek igralo poljsko dramo »Mu-tec osojski«. Dvorana je bila natlačeno polna, vstopnic je zmanjkalo, a še jih je nekaj moralo oditi domov. Gledalci so bili kljub neprijeti sti-ski zadovoljni, kar je bil dokaz, da je bila igra, čeprav težka in obsežna, dobro podana. — V nedeljo, 14. aprila, po večernicah bo naša mladina priredila v Pergerjevi dvorani materinsko pro-

Oče zamorec — mati Eskimka. — Lars Normann, mlad švedski raziskovalec, je prebil pet mesecev v Grenlandiji. Tam je srečal najbolj čudnega mešanca, mla-dega, 22-letnega moškega. Njegov oče je bil zamorec, njegova mati pa Eskimka. Anaykva, kakor se imenuje mladi, je po svojem očetu podedoval rast in la-se, oči ima eskimske. Velja za enega najbolj-ših lovcev na kožuhaste živali. Normann je ugo-tovil, da je bil oče tega lovca služabnik velikega polarnega razisko-valca Pearaya.

Milijonar John Steall je kot mlad človek za-sluzil v Kaliforniji v Ameriki nad 10 milijonov dollarjev premože-nja. Objesten je začel prizigati cigarete z ban-kovci — tudi pri nas je

»Prav,« je pritrdil Janči. »Na veliko soboto bom pa že doma.«

»Kaj ne bi bil! Na ta dan pa ja ne boš hodil okrog kupovat. Ne bi imel božjega blagoslova, če še tedaj ne bi imel miru.« Starem je šlo na smeh, ko je Janči pri-volil, da mu pojde za poroka.

Maršekov je bil namreč prekupčevalec z živino. Nakupoval jo je za bogatega mesarja in trgovca iz bližnjega mesta.

Ko se je Smeh poslovil in stopil nazaj na kolnik, je bilo že dosti pozno. Stari se za noč ni zmenil, ampak je z nekako lahkim srecem korakal nazaj v Topolovce.

Zdaj je še moral k Bakanu. Vstopil je v kuhinjo, kajti le tukaj so svetili. Našel je družino pri večerji. Bilo mu je nerodno; vendar pa je kazal neko ravnodušnost in zmerno resnobo. Sprva ni pokazal niti z vedenjem, po-kako važnem poslu je prišel.

Počakal je, da so se najedli.

Nato sta z Bakanom, ki je bil od njega nekoliko mlajši, stopila v sobo.

Bakan je precej časa premišljeval, preden se je odločil:

»Če pojde Maršekov Janči, ti bom za poroka tudi jaz. Če pa Janči ne bo hotel, tedaj me zaman prosiš.«

Pri tem je tudi ostal. Smeh pa je bil vendar zado-

Žepne svetilke

izdeluje domača tvornica

RUDOLF PASPA

Zagreb, Koturaška 69

slavo s štiridejansko igro »Materin blagoslov«, s telovadnimi vajami, deklamacijami itd.

Mala Nedelja. Slomšekovo prosvetno društvo nastopi v nedeljo, 14. aprila, v tukajnji dvorani z novo petdejansko kmečko igro »Krvida na kri-dik«, ki pretresljivo slika ljubezen do kmečke grude-in doma ter trdostrost vaškega skopuha. Ne manjka pa tudi šaljivih prizorov.

Kapela. Čeprav je bila Bela Nedelja še zares bela, hladna radi preostalega snega, vendar ni bila kos, da bi našim vročekrvnežem ohladila vročo kri. Zato so ponovno mladi nepoboljšljivci uporabili hladno orožje — nož ter izvedli težke operacije na rokah dveh fantov, ki se pa pri obeh niso popolnoma posrečile, zato jih morajo nadaljevati v bolnišnici. Tudi ognjeno orožje so ho-teili uporabljati, toda krepka roka naših orožnikov jih je zasačila in odvedla na varno. Komur bi se posrečilo iztrebiti te grde razvade iz teh krajev Slovenskih goric, bi si zaslužil posebno odlikovanje, če že ne Noblovo nagrado! Ker je ta podivjanost prešla doraščajoči mladini že v meso in kri, prosimo merodajne, da najstrožje postopajo proti tem razvadam, ki škodujejo tuj-skemu prometu in narodnemu ugledu ob severni meji. — V zadnjem času smo doživeli kar dva požara radi nesreče, ki sta povzročila ogromno škodo. — V začetku marca se je vršil vinarski tečaj, ki je radi skrb prirediteljev in odličnih govornikov uspel proti pričakovanju. Enako do-bro je uspelo pozneje predavanje o kmetijstvu, ki ga je priredil odbor KZ. G. predavatelj je s svojim nazornim podajanjem žel velike uspehe.

Dravsko polje

Dravsko polje. Hodil sem po prostrani ravnini Dravskega polja in videl, kako se je na marsi-kateri njivi sušil na soncu raztrošen gnoj. Kmetje! To ni prav! Gnoj je bogastvo. In vi ga pustite, da se suši in izhlapeva. Suh gnoj je malo vreden. Vseeno je, če bi samo steljo nastlali po njivi. V gnoju se nahaja kakor žganje lahko hlapljivi amonijak, ki je važna hranilna snov. Če ta izhlapi, je gnoj skoraj brez vrednosti. Poznam kmeta, ki za vsak ogon posebej raztroši gnoj in ga takoj podorje. Tudi ko ga dovažate na njivo, delajte večje kupe, da se gnoj manj presuši. Nič za to, če ga je treba malo dalj vreči z vilami pri trošenju. Vi trosite gnoj zato, da z njim gnojite zemljo in dobite na ta način čim več od nje, ne pa zato, da bi ga sušili! Kaj takega si lahko pri-voščijo samo v Banatu, kjer z njim kurijo.

Vurberg. Namesto venca na grob rajnega g. župnika Alojzija Kokelj je podarila Hranilnica in posojilnica v Vurbergu za gradnjo lavantin-

voljen. Svoj opravek je izvršil dobro, da se tako niti nadejal ni. Janči gotovo pojde; saj besede Maršekov še nikoli ni pozrl. Bakan pa še tako ne.

Če bi bil mlad, bi sedaj Smeh prikel za klobuk, ga zavijtel nad glavo in na glas zaukal. Tako pa je stisnil roke v žep in s toplo zavestjo, da je zdaj vse dobro, hitel proti domu.

★

»Jezus, kaj si vendar misliš, da si kar brez nas — da si mu obljudil poroštvo!« se je znašala žena nad Jančijem, ko je Smeh odšel.

»Bog pomagaj — saj se mu pa vendar nisem mogel zameriti... In Smeh je pošten človek — se je mož branil in stopil v kuhinjo k večerji.

Punica, mala in živahna ženska, se je obrnila od ognjišča, kjer je devala hrano iz lonca v skledo, in jezno dejala:

»Kako si vendar mogel privoliti v to brlezgo, iz ka-tere ne veš, če boš prišel čist! Poleg tega so pa tvoji starši še živi in posestva še nisi podedoval. Vse to, kar je pri nas, pa je tvoje žene, moje hčere. Na to se pa ne boš smel podpisati, to ti povem! Če se hočeš podpi-sati, podpiši se le na svoj zasluzek! A ne verjamem, če bi to veljalo...«

skega bogoslovja 200 din. Za naklonjeni dar se škofijski odbor za novo bogoslovico v Mariboru toplo zahvaljuje.

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Naša privatna trgovska šola lepo napreduje. Veliko zaslug si je stekel za to šolo in sploh trgovski dom predsednik trgovskega gremija v Soboti g. Čeh Franc, ki je že star prijatelj Prekmurja, saj je bil celo pri otvoritvi železniške proge od Sobote proti Madžarski, čeprav je Prlek. Že je tudi celih 15 let v občinskem odboru in sedaj podpredsednik. Je tudi trgovec in ima glavno zalogu tobačnih izdelkov za naš okraj. Ko je zadnjič obhajal god v sredi svojih številnih prijateljev, se je izreklo tudi več napitnic o vzajemnem delu delavstva, kmetov in trgovcev v Prekmurju. — Krajevna protituberkulozna liga razpisuje mesto zaščitne sestre z mesečno plačo 1000 din. — Občina sprejme v službo redarja z začetno plačo 700 din. — Upravni svet Prekmurske banke je namesto pokojnega Hartnerja izvolil za predsednika njegovega sina g. župana Ferdinanda Hartner.

Dolič. V nedeljo, 7. aprila, popoldne je bil blagoslavljen prapor naše prostovoljne gasilske čete. Kumovala mu je g. Jerič Marija.

Tišina. Naš g. učitelj Stevanec Rudolf je na predoval v 6. položajno skupino.

Kobilje. Prejšnjo nedeljo je naša ekspozitura doživelna nadve vesel dogodek, kajti sprejeli smo v svojo sredo novomašnika g. Kiselak Kolomana, ki nam je v novo ustanovljeni ekspozituri dne 7. aprila prvi daroval novo sv. mašo. G. novomašnik spada med one učence, ki jih je prekmurski duhovnik g. Radoha napotil v Italijo študirat.

Dolnja Lendava. Naše železniške zveze z ostalo Slovenijo so doslej bile nezgodne. Upamo, da bo promet sedaj po upostaviti ukinjenih vlakov mnogo točnejši in da vlaki ne bodo več prihajali s takimi zamudami. — V 6. položajno skupino je napredoval g. učitelj Peternel.

Savinjska dolina

Galicija pri Celju. Dne 17. marca popoldne se je vršil v župnišču občni zbor Prosvetnega društva, katerega se je udeležilo lepo število fantov in deklet. Iz tajnikovega zapisnika smo razvideli, da je bilo društvo v preteklem letu dokaj delavno. Izvoljen je bil z malimi spremembami stari odbor s predsednikom Šupergerjem na čelu.

Nova cerkev. Dobra knjiga in časopis sta najzvestejša prijatelja človeku skozi življenje. Kdor rad čita, nima časa za pisanje in ponočevanje. Več dobrega berila v naše družine, pa bo manj zločinov, sovrašta in razuzdanosti! V naši župniji imamo Slovensko katoliško bralno društvo, katerega podpredsednik je naš novi g. kapelan Alojzij Žolnir, odličen prosvetni delavec. Članarina je bila znižana na 6 din letno. Vsak župljani bi moral biti član, ker dolžnost vsakega je, da podpira naša katoliška društva. Knjižnica ima zelo mnogo lepih, poučnih in zabavnih knjig. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo po obeh opravilih dopoldne in po večernicah. Vsi prijatelji poštene zabave, segajte pridno po knjigah iz naših društvenih knjižnic!

Janči je sedel za mizo. V nekaj se je zamislil. Nato je hitro vrnil besede punici:

»Jaz se ne bi smel podpisati, seveda. Moj pokojni last so se pa lahko podpisali Gubeku, pijancu, o katerem vem, da ne bo nikoli mislil na povračilo dolga. Mogoče bomo še mi zanj plačevali. In moja deca bodo pri tem trpeča. Saj je dediščina njihova —« je kar zakričal.

Otroci, ki so posedli na klop pri mizi, so prepela gledali mater, ki je bleda sedela zraven moža. Najmlajši je zavezkal. Dekla ga je mislila potolažiti, a se ni dal. Morala ga je vzeti v naročje mati.

Prepir se ni nadaljeval.

Vsi so vedeli, da je najbolje, ako molčijo in ne nlagajo slame na žerjavico... Slednjič je Janči spregovoril:

»Sicer pa ni taka stvar. V soboto lahko odidem z doma —. Smehu porečete, da sem šel kupovat živino...«

★

Pri tem je tudi ostalo. Ko je na veliko soboto prišel k Maršekovim stari Smeh z Bakanom, jima je punica povedala, da zeta ni doma. Rekla je, da je šel po kupčiji, češ da se trgovcu v mestu zelo mudi z nakladanjem živine...

»NEDELJA«

tednik za versko življenje. Štev. 14 ima sledečo vsebino: Druga nedelja po veliki noči, evangelič in misli za premišljevanje. Kletev in njena zlobnost. Prvo sv. obhajilo. Sprava. Ljubezen za ljubezen. Vojna in božja previdnost (Zakaj Bog dopusti vojno). Mladini versko vzgojo! Zvestoba. Juanito, španski križar (povest). Suženjska odvisnost od Moskve. Marijin vitez (povest). Marta (povest iz Kristusovih časov). Posebna stran je namenjena našim malim. V vsaki številki so tudi označili mariborskih, celjske in trboveljske župnije. — »Nedelja« izhaja vsak teden na 16 straneh in stane letno samo 24 din. Naroča se v upravi lista: Tiskarna sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5.

Šmarski kraji

Sv. Jurij ob juž. žel. Fantovski odsek vprizori v soboto, 13. aprila, ob 20 in v nedeljo nato ob treh popoldne v Katoliškem domu dramo v štirih dejanjih »Okornovik«.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Več zanimanja za pravo »kranjsko sivko«. Čebelarsko društvo v našem kraju je prav pridno na delu. Ima tudi priljubo število članov. Vidi se pa, da je za čebelarsko panogo kmetijstva vse premašalo zanimanja. Premnogi se ne zavedajo važnosti čebelle. Da, ona je najboljša na delu spomiladi na cvetju sadnega drevja kot prenašalka cvetnega prahu, kot oplojevalka cvetja. Ob dobrih letinah nam da tudi dosti medu in nekaj voska. Ker imamo podnebje za čebelo precej ugodno, zato želimo, da bi v vseh naših vaseh bili 1—3 čebel-

naki s čebelnimi družinami. Da se pospeši čebelarstvo v našem kraju, je sklenil odbor čebelarske podružnice v Rogaški Slatini, da priredi enodnevni poučni čebelarski tečaj. Tečaj se bo vršil pred čebelnakom g. Čonč Leopolda v Cerovcu. Na tečaj pride kot govornik banovinski čebelarski strokovnjak g. župnik v p. Peternel. Tečaj se bo vršil v začetku maja, opozorjam pa nanj že sedaj. Vabimo na tečaj vse člane in tudi nečlane, ki imajo zanimanje za čebele, pa tudi čebelarje rogaške podružnice. Datum bomo še objavili.

Laški okraj

Svetina nad Celjem. Smo visoko gori na brezovih hladnega vetra, a tudi k nam je prisijalo sonce tople materinske ljubezni, katero nam je v ljubki materinski proslavi predstavila naša svetinska šolska mladina pod spretnim vodstvom blage učiteljice gdčne Štefke Bulovčeve v nedeljo, 10. marca. Z veseljem in tihim ponosom so naše matere gledale in poslušale svoje malčke, kako so proslavljali ljubezen in skrb zlate matere. Vseh gledalcev in poslušalcev ena želja na koncu proslave je bila: Bog nam ohrani naše dobre matere in pa našo neutrudljivo gospodično učiteljico še dolga leta!

Sv. Rupert nad Laškim. Prosvetno društvo nam je 25. marca priredilo dobro uspelo materinsko proslavo. Predsednik društva g. Turšič je v jedrnatem in poljudnem govoru orisal pomen krščanske matere, ki se žrtvuje za svoje ljubljence in vse storii, da bi jim zagotovila pravo srečo, časno in večno. Nato so dekleta, šolarice in odrasle mladenke predstavile zgodbo modernega dekleta, ki se v mestnem šumu izgubi, a po molitvi in žrtvi trpeče matere spet najde pot v poštenosti, tako živo in ljubko, da se je nehote orosilo marsikatero oko navzočih mater in prijateljev mladine. Zelo hvaležni smo Prosvetnemu društvu za to prireditev!

Kmečka trgovina

Gibanje cen lesa in žita v marcu

Les. Zanimanje za mehki les je bilo skozi vse marec nespremenjeno zelo veliko in skoraj isto velja za trdi les, posebno proti koncu meseca. Najživahnejši je bil promet s trami smreke in jelke (uso Trst) na podlagi 350 in 380 din kub. meter; dalje s celuloznim lesom (bukev) na podlagi 110 din kub. meter. Nekaj manjši promet je bil z deskami (smreka) na podlagi 650 din kub. meter, z javorjevimi neobrobljenimi plohi na podlagi 750 din kub. meter, s hrastovimi frizi na podlagi 700 din kub. meter in 1250 din kub. meter. Znatno manjši je bil promet z borovimi deskami, ki so bile prodane na podlagi 650 din kub. meter franko wagon. — Iz lesnih cenikov (tečajnic) je razviden stalen porast cen vseh lesnih proizvodov skozi vse marec. Porast cen za jelove in smrekove hlide I./II. kakovosti znaša n. pr. od 5—15 din, pri merkantilnih bordonalih 10—40 din, pri tramičih 15 din, pri ostalih tramih 20 din, pri koničnih škoretah 50—60 din,

pri paralelnih škoretah 55—65 din, pri podmernih škoretah 30—50 din, pri koničnih deskah-plohin pa celo 65 din pri kub. metru. Znatni dvig cen kaže tudi bukov les, in sicer pri hlodih I./II. kakovosti 5 din, pri hlodih za furnir 40 din, pri naravnih deskah-plohin 50 din, neobrobljenih parjenih deskah-plohin 70 din, pri ostrorobih parjenih deskah-plohin pa 80 din pri kub. metru. Slični porasti cen beleži tudi hrastov les, le cena parketov in železniških pragov se ni spremenjala. Najbolj živahan izvoz lesa je bil v Italijo, kjer so se tudi cene stalno dvigale, pa tudi sicer so bili italijanski trgovci napram našim zelo vladuni in so jim ustregli, če se je le dalo. Posledica je bila, da je šlo v Italijo iz dneva v dan več lesa. V Nemčijo pa izvoz ni bil tak kot v prejšnjih časih in pravisto velja tudi za Madžarsko.

Žito in ostali dejelni pridelki so ohranili v marcu zelo čvrsto ceno in tudi cene so bile v stalnem dvigu. Umetno sušena koruza je posko-

Ko je Smeh nevoljno zagodrnjal, da je Janči prelomil dano besedo, se je punica obregnila:

»Kako besedo pa ti je dal? Ali ni reklo, da ti pojde za poroka, ako ne bo sile za živino? Poleg tega pa povem, da na moje in hčerkino Janči nikoli ne bo smel dati podpisa...«

Bakan je poparjen stal pred vратi in molčal. Sprva je mislil, da Janči Smehu sploh ni obljudil tega, na kar se je stari pri njem skliceval. Sedaj mu je pa postal vse jasno...

»Ni vrag, Smeh, da se ne bi skobacal iz te brozge! Na vsak način ti pomorem iz stiske,« je položil roko na ramo potrtemu starcu, ko sta odhajala od Maršekovih.

»Pojdeva k Antolinu!« je še pristavil.

»K Antolinu... Moj Bog —« se je ustrašil Smeh.

»Kaj misliš, da je tak brezbožnež, da se te ne usmili? Saj vendar tvoj sin pričakuje denarja iz Nemčije. In Antolin je hudo bolan. Pravijo, da na smrt. Kajti z Golniku ne pošljejo nobenega takо slabega, kakor je Antolin, da imajo le količkaj upanja...«

»Kaj praviš, da je tako hudo z njim?« se je zadržil Smeh.

»Ne veš še? Zadnjič sem bil pri njem. Ni ga spoznati. Upadel, bled ko smrt je v obraz... In slab —«

bilo po vojni nekaj takšnih fičfiricev. Za neko gledališko predstavo, kateri je tudi njegova milost prisostvovala, in je plačal 840.000 dolarjev. Ko je bil star 30 let, je bil ubožec brez evenka.

Stroj za skubljenje kokoši. Zadnja novota v kuhijskem področju je stroj za skubljenje kokoši, ki ga je izumil George Hunt, delavec v Akronu v državi Ohio. Ta stroj izvleče kokoši peresa v petih sekundah. Stroj je iz jekla in gume in sicer so iz zadnje izdelani valjarji z ven molečimi klini. Sistema valjarjev se poganja z ročico.

650 km na uro napravijo ameriška vojna letala tipa Curtis, model 81, ki jih je Anglija naročila v USA za tri in pol milijona funтов šterlingov.

(Konec sledi)

čila v ceni za 20 din pri 100 kg, času primerno suha koruza pa za 22.50 din pri 100 kg. Cena banatske pšenice je poskočila za 5 din, bačke za 2.50 din, prekmurskega prosa za 15 din, rži za 12.50 din, ječmena za 15 din, ovsu za 12.50 din in ajde za 20 din pri 100 kg. Ob koncu marca je bila prekmurska pšenica (hektolitrska teža 80 kg) po 210, 215 din, prekmurska rž (hektolitrska teža 72 kg) 180—185 din, ajda 180—185 din, proso 240—245 din 100 kg franko vagon Murska Sobota. Prekmurska koruza je bila 170 do 175 din, koruzna moka za polento 250—260 din 100 kg. Domači ječmen je bil po 190—200 din, domači oves 190—200 din 100 kg. V marcu se je moka vseh vrst podražila za 10 din pri 100 kg. Cena otrobov se je dvignila za 5 din, koruzni moki pa celo za 15 din pri 100 kg. Domača pšenična moka je bila v marcu 380—385 din, krmilna moka 180—185 din, debeli pšenični otrobi 175—180 din, drobni 165—170 din 100 kg. Cena domačega fižola je bila brez vidnih izprememb, pač pa se je podražil krompir za celih 25 din pri 100 kg. Tudi cena sene in slame se je dvignila za 5—10 din pri 100 kg.

Določena je najvišja cena modre galice

Vprašanje cen modre galice je bilo že dalje časa predmet razgovorov med državno oblastjo in tovarno galice »Zorka«, s katero je imela država posebno pogodbo, ki je letos potekla. Mi smo o tem že večkrat pisali in zahtevali znižanje cen modre galice. V zvezi z uredbo o kontroli cen je bilo vprašanje cene modre galice predmet razgovorov tudi pri pristojnih ministrstvih, predvsem trgovine in industrije ter za socialno politiko. Prvotno modra galica ni bila v seznamu predmetov, ki spadajo pod kontrolo o cenah, prišla pa je v seznam pozneje in odbor za kontrolu cen je na seji 4. aprila določil, da sme znašati najvišja cena modre galice 6.68 din kilogram franko vagon tovarna.

Kmetovalce ob tej priliki opozarjam, da je skrajni čas, da si naroči galico preko svojih organizacij, kajti določena najvišja cena modre galice bo imela najbrž isto posledico kot določena cena živinske soli, to je, da je manjši trgovci sploh ne bodo naročili, ker se jim nakup radi stroškov ne bo izplačal. Tako ob času škropljene galice ne bo dobiti pri trgovcih in bodo lahko škopili le oni, ki si bodo galico pravočasno naročili potom organizacij, ki bo poleg tega radi vagonске količine še cenejša.

Oblastno določene najvišje cene gotovih kmetijskih predmetov vodijo torej k zadružni oskrbi in naročbi v večjih množinah.

Glasovi proti neomejenemu izvozu kmetijskih pridelkov

Cena kmetijskih pridelkov se dviga skoraj od tedna do tedna. Temu je vzrok stremljenje po čim višjih cenah kmetijskih pridelkov, kar nagašamo že nad deset let, ter dejstvo, da hoče vsak čimbalje izkoristiti današnji mednarodni položaj in čimveč izvoziti ter obenem čimveč zaslužiti. Na račun tega pa trpe revni prebivalci, ki morajo živež kupovati, slabo plačano uradništvo in delavstvo. Število teh je v naši državi kljub temu, da smo pretežno kmetijska država, zelo veliko in se veča iz dneva v dan. Radi tega se čujejo glasovi, da je podpiranje izvoza kmetijskih pridelkov, posebno živine pogrešno, kajti v poslednjih šestih mesecih se je iz države izvozilo toliko živine in živinskih proizvodov, da je to dovedlo do občutnega padca števila živine, kar zna slabo vplivati na pravilno in pravočasno obdelavo zemlje, na drugi strani se je pa iz istega vzroka podražilo meso in mast. Zato je dobiček velikega izvoza vsekakor manjši kot pa škoda, ki je pri tem nastala v državi, posebno če to gledamo iz plošno naravnega, celotnega oziroma. Radi tega se je oblast že začela pečati z misljijo, da se na primeren način zaustavi prekomeren izvoz živine, živinskih proizvodov in drugih kmetijskih pridelkov. Oblast je mnenja, da bo za državo kot celoto bolj koristno, če se preneha z dosedanjim velikim izvozom, ker bi to bilo preveč škodljivo za državo kot tako. Prav tako se ponovno čujejo glasovi, da je tudi pri nas treba začeti misliti o tem, kako bi se uredila poraba mesa po mestih. Pri tem imajo v mislih uvedbo dveh brezmesnih dni v tednu. Tudi klanje gotovih vrst živine, posebno mlade, nameravajo zabraniti. O vsem tem se zaenkrat samo šele govorji, toda te govorice utegnijo po statis resnica, ki bo slonela na podlagi zakonitih določil.

Cene železnim predmetom naraščajo

Radi ponovnega podraženja surovin se je dvignila tudi cena raznim železnim predmetom za

okrog 18%. Veliki trgovci (grossisti) so do dne 30. marca plačevali 15% višje cene kot prej, od 30. marca dalje pa že za 30%. Bodljikave žice sploh ni dobiti pa tudi ostala žica se povsod težko dobri, ker so skladišča prazna. Železo za betonsko vezavo se povsod zelo isče, a ga je zelo težko dobiti, kar se v gospodarstvu zelo občuti, posebno sedaj, ko se začenja gradbena sezona. Železo v palicah tako nereno prihaja iz tovarn, da so v skrbeh že naši kovači in ključavnici. Bele pločevine sploh ni in izgleda, da se bo iz tujine zelo težko dobita. Edino kositro je toliko, da se v tem oziru še ne občuti pomanjkanje. Zaenkrat še tovarnarji in obrtniki sicer nemoteno nadaljujejo z izdelovanjem železnih predmetov, toda skrbijo jih, kaj bo, ker so skladišča prazna, dotoka vanje pa ni. Razumljivo je, da vse to vede v draginjo.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Maribor drugovrstni 6.35 din, tretjevrstni 5 din, Ptuj prvovrstni 6.50 din, ostali 5.50 din, Dravograd prvovrstni 7 din, ostali 5—6 din, Slov. Konjice drugovrstni 6—7 din, Ljubljana prvovrstni 6.50—7 din, ostali 5.50—6 din, Kranj prvovrstni 7 din, ostali 6—6.50 din, Črnomelj 5.50 do 6.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor 4.50—4.75 din, Ptuj 4.50 din, Dravograd 5—6 din, klobasarice 3 din, Slov. Konjice 4 din, Ljubljana 4—5 din, Kranj 5.50—6, tretje vrste 4.75 din, Metlika 4—5.50 din, Črnomelj 4.75—5.50 din kg žive teže.

Telice. Maribor 5.40—6 din, Ptuj prvovrstne 6.50 din, ostale 4.50—5 din, Dravograd prvovrstne 7 din, ostale 5—6 din, Ljubljana 5.50—6.50, Kranj prvovrstne 7 din, ostale 6—6.50 din, Črnomelj 5—5.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 5—6 din, Ptuj 5 din, Dravograd prvovrstna 8 din, ostala 6—7 din, Slov. Konjice 5 din, Ljubljana 5—7 din, Kranj 7.50—8, Črnomelj 6—7 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 7—9 tednov stare 125 do 140 din, 3—4 mesece 200—230 din, 5—7 mesecev 320—360 din, 8—10 mesecev 460—530 din, 1 leto stare 790—850 din komad; kg žive teže pa 6.50—8.50 din. V Kranju 7—8 tednov starji pujski 175—270 din komad, v Metliki mladi prasiči od 6 tednov do 3 mesecev 180—220 din, mladi prasiči 3—6 mesecev pa 250—300 din komad.

Prštarji (proleki). Ptuj 7.50—8 din, Dravograd 9 din, Kranj 10—11.50 din, Črnomelj 8 din kilogram žive teže.

Debele svinje (špeharji). Dravograd 10 din, Slov. Konjice 7 din, Kranj 12.50 din, Črnomelj 10 din kilogram žive teže.

Tržne cene

Krompir. Maribor 2.25 din, Ptuj 1.50—2 din, Dravograd 2 din, Slov. Konjice 2.40 din, Ljubljana 2 din, Kranj 2—2.50 din kg.

Fižol. Maribor 6.50 din, Ptuj 6 din, Dravograd 7.50 din, Slov. Konjice 7—8 din, Kranj 6 do 7 din kg.

Seno. Maribor 160 din, Ptuj 150 din, Dravograd 100 din, Slov. Konjice 110 din, Ljubljana 100—120 din, Kranj 100—125 din 100 kg.

Lucerna. Dravograd 120 din, Kranj 150 din 100 kg.

Slama. Maribor 70 din, Ptuj 45—50 din, Dravograd 80 din, Slov. Konjice 70 din, Ljubljana 45 din, Kranj 75 din 100 kg.

Drva. Maribor 112 din, Ptuj 100—125 din, Dravograd 75 din, Slov. Konjice 85 din, Ljubljana 120 din, Kranj 115—125 din kub. meter.

Jajca. Maribor 80 par, Ptuj 75 par, Slov. Konjice 50 par, Ljubljana 1 din, Kranj 1 din komad.

Sejmi

Plemenski za plemenke bikce: 24. aprila v Beltincih (simodolska pasma); 3. maja v Št. Juriju pri Celju (sivopšenica pasma, pomurska); 7. maja v Šmartnem ob Paki (marijadovska pasma); 15. maja v Ormožu (pincgavška pasma). Bikorecje opozarjam na pravočasen dogon bikcev na sejem ter na to, da slabih bikcev in mlajših izpod enega leta ne gonijo na sejem. Na plemenke sejme se posebno opozarjajo občine, kjer plemenkih bikov najbolj primanjkuje.

Dne 15. aprila goveji in kramarski: Križevci (okraj Murska Sobota), Št. Janž pri Dravogradu; tržni dan za živila in prašiče: Trbovlje; živinski: Trbegovci — 16. aprila tržni dan: Dolnja Lendava; živinski: Ormož; goveji in konjski: Ptuj — 17. aprila živinski in kramarski: Dolnja Lendava, Kapele pri Brežicah; živinski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 18. aprila tržni dan: Turnišče — 19. aprila živinski: Maribor — 20. aprila živinski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Št. Ilj pod Turjakom.

Drobne gospodarske vesti

Trgovski razgovori se vodijo z Grčijo, Italijo in Madžarsko, v kratkem času pa bodo tudi z Nemčijo. Vzrok za tako pogoste trgovske razgovore je seveda vojna.

Dovoljenje zvišanja cen je dovolila nekaterim tvrdkam kr. banska uprava. Zvišanje se nanaša na moko, testenine, olivno olje (19.50 din kg), kavo (60.50 din kg), ječmenovo kavo ter mesu. Povišanje cen mesu in masti znaša 2 din pri kili, to pa le za Ljubljano in Kranj.

Na Madžarskem so se svinje podražile. Tam se že deset let ni tako dvigala cena svinjam kot letos. Debele svinje se prodajajo po 1.22 penga kilo žive teže, kar znaša preko 13 din kg. Madžarska izvaja še več svinj kot Jugoslavija, in to predvsem v Nemčijo in Češko-Moravsko.

Naša pšenica gre v Španijo. Pretekli teden je v Splitu španski parnik »Monte Galera« naložil prvi večji tovor pšenice, ki ga je Prizad prodal Špancem.

Gospodarska posvetovalnica

F. L. L. d. Veliko bramorjev pokončamo, če poiščemo njihova gnezda. S prstom sledimo njegov rov do onega mesta, kjer se obrne rov navzdol do gnezda, ki ga vzamemo iz zemlje, sezgemo ali poparimo. Najprimernejši čas za pobiranje gnezdu je meseč junij, ko so ličinke bramorja (okrog 10 po številu) še skupaj. Gnezda so 10 cm in še bolj globoko v kakor pest velikih jamicah. Jajčeca bramorja so trdolupinasta, velika kot konopno seme, ličinke so pa bele, podobne žuželkam. Nekateri priporočajo vlivati v rove, ki se izsledi, z vodo pomešano strojno olje, ki bramorju zlepí dihal in se tako zaduši. Drugi gi spet priporočajo po vseh rovih naenkrat nastaviti kot grah velike kroglice, narejene iz 12 dkg kostne moke, 37 dkg medu in 1 kg arzenikovega prahu (strup). Vse to se dobro premeša, napravi iz tega testo, iz testa pa kot grah velike kroglice, ki se morajo nastaviti po vseh rovih naenkrat, kajti če jih polagamo enkrat tu, drugič drugje, se jih bramor ne dotakne več.

Razgovori z našimi naročniki

Odpoved sodne pogodbe. O. A. Dvomimo, da se bo imenovanemu preužitkarju posrečilo dokazati, da se je pred sodiščem poravnal, odnosno podpisal zapisnik o poravnavi le, ker da je bil do tega prisilen od sodnika. Radi tega se po našem mnenju proti volji sopogodbenika ne bo doalo od poravnave odstopiti, marveč bo treba poskusiti doseči soglasje s sopogodbenikom. — V kolikor ste Vi kupili posestvo in Vas sedaj tirjajo na plačilo nekega dolga, ki ga je napravil stari posestnik, Vam dolga ne bo treba plačati, aksite od pogodbe naknadno odstopili sporazumno z doličnikom, s katerim ste pogodbo sklenili. Vprašanje pa je, ali boste mogli njegovo sestro pripraviti do tega, da Vam plača stroške, katere ste imeli; prisiliti bi je k plačilu ne mogli. Hudega svaka se ni treba bati; sodišče bo na prošnjo že znalo preužitkarja pred njim zaščititi.

Zajci uničili sadno drevje. Odškodnina? J. V. in V. V. Škodo, ki jo zaščiteni divjadi — med spadajo tudi divji zajci — napravi po sadnjakih, hišnih vrtovih in drevesnicah in tudi na posamezni mladem sadnem drevju, mora povrniti lovski upravičenec, a to samo takrat, ako se dokaže, da je bilo podvzeto vse, s čimer razumen gospodar praviloma zavaruje take nasade. Taki ukrepi so predvsem: ograje vrtov in drevesnic v višini dveh metrov, beljenje, postavljanje plašil, ovitje sadnega drevja in debel s slamom, ovito en meter in pol visoko, in temu enako. — Koliko odškodnine lahko zahtevate za posamezno drevje, vprašajte kakega sodnega celnika iz Vašega okraja. Ako Škoda ne presegata 1000 din, mora oškodovanec zahtevati povračilo pismeno ali ustno na zapisnik pri pristojni občini v osmih dneh, odkar je zvedel za Škodo, toda

najkasneje v šestih mesecih, odkar je škoda nastala. O zahtevi na povračilo škode odloča odškodninsko razsodišče pri občini. Ako pa znaša povzročena škoda nad 1000 din, je njen povračilo zahtevati pred rednim sodiščem.

Pridobitev točilne pravice. F. P. Za točilno pravico je treba zaprositi finančno ravnateljstvo v Ljubljani; prošnjo oddate lahko pri fin. kontroli. Točilna pravica sama pa še ne zadošča za izvrševanje gostilniške obrti v lastnem imenu, marveč potrebujete tudi zadevnega dovolila od okrajnega načelstva. Prijaviti se morate pristojnemu Združenju gostilničarjev, plačati inkorporacijo, združenje pošte prošnjo z Vašimi dokumenti (rojstnim in domovinskim listom ter ravstvenim spričevalom) Zbornici za TOI ter Vam izstavi potrdilo po § 95. obrtnega zakona, nato predložite prošnjo s potrdilom okrajnemu načelstvu.

Možu ni treba plačati stari dolgov žene. K. I. V kolikor so dolgorvi, odnosno obvezne Vaše neveste nastale pred poroko, niste dolžni jih plačati, ako niste prostovoljno prevzeli zadevne obvezne. Ob poroki nikakor ni treba, da vzamete svojo ženo na posopest, odnosno ji izročite polovico posestva. Sicer ste pa tudi po poroki dolžni plačati le dolgov, ki bi jih žena napravila v prid skupnemu gospodinjstvu in gospodarstvu, ali za nabavo stvari, ki spadajo k njeni stanu primerni oskrbi.

Poklic k orožnim vajam. P. A. P. Pravica do službenih denarnih prejemkov za čas opravljanja vojaške vežbe bi Vam ostala le, ako bi bilo Vaše službeno razmerje pred vpoklicem trajalo nepretrgoma leto dni.

Odgložitev orožnih vaj. M. P. Zakon žal ne predvideva, da bi se na orožne vaje ne smelo klicati osebe, ki mora oskrbovati posestvo ter skrbeti za šest nepreskrbljenih otrok ter starče. Prošnjo sicer lahko poskusite vložiti na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja, uspeh pa je zelo dvomljiv.

Prepoved hoje in žvinogonje po tratici ob javni cesti. P. M. Ako ste povsem sigurni, da tratica ob javni cesti res pripada Vam, smete tretjim osebam prepovedati hojo in žvinogonjo po tej tratici. Poizvedete, kdaj je bila javna cesta ustavljena in v kakšni širini. Opozarjam Vas, da se zemljišče, ki spada k javni cesti, odnosno je kdaj tvorilo javno cesto, ne more priposestovati. — V primeru, da bi bil omenjeni sosed že preko 30 let javno, brez prošnje in brez sile hodil in gnal živino po Vaši tratici, bi si bil sicer to pravico priposestoval, je pa priposestovano pravico zopet izgubil, ako ste mu res skozi šest let preprečili hojo in žvinogonjo po tratici, ne da bi bil on proti temu kaj ukrenil. Ako sosed Vaš sedanje prepovedi ne bi upošteval, bi ga morali s tako zvano negotorično tožbo prisiliti na opustitev nadaljnje hoje in žvinogonje po Vaši tratici.

Prodaja kompletnega mlina. Kam spadajo stope. K. V. Prodali ste svoje posestvo s kompletним mlinom, a brez premičnin in pritiklin. Pred leti ste zunaj mlina montirali stope, katere žene mlinsko kolo, in vprašate, ali spadajo stope k pritiklinam ali k premičninam; v pogodbi niso bile posebej omenjene. — Ako ste prodali kompletne mlino in niste stop izrecno izvzeli, tedaj spadajo stope kupcu, ker jih je smatrati vsekakor k mlinu spadajoče in kot sestaven del kompletnega mlina. Kolikor nam je znano, prinašajo ljudje v mlino večkrat žito samo phat in v to svrhu služijo stope. Ne glede na to, se ne da prodati kompletnega mlina ter hkrati izvzeti pritikline, kajti pritiklinam štejejo tudi stranske stvari, brez katerih glavnih stvari ni moči rabiti.

Uporaba smrekove naravne smole. J. Š. Vprašate, komu bi lahko prodali smrekovo naravno smolo. — Smrekovo naravno smolo predeluje tvrdka »Pinuš«, izdelovanje smolnih proizvodov, lastnik Luckman Hubert, Rače pri Mariboru. V to svrhu nakupuje smrekovo naravno smolo. Kujujo jo tudi tvrdka Medič in Zankl, družba z o.z., Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Nerdenosti pri dobivanju pokojnine iz Nemčije. J. Z. K. V. Ste upokojen rudar ter dobivate pokojnino iz Nemčije vedno šest tednov po njeni zapadlosti in razen tega Vam marke obračunajo po 14.44 din, docim drugi rudarji, ki so bili zaposleni pri nekem drugem rudniku v Nemčiji, dobivajo pokojnino izplačano že par dni po zapadlosti ter marko obračunano s 17.30 din. Poizvedeli smo v stvari ter dognali, da krivda nikakor ne leži na naši Narodni banki. Premogokopne družbe v Nemčiji nakazujejo pokojnine nemški obračunski blagajni v Berlinu. Pri tej blagajni se vodita dva računa in je odvisno od tega, na kateri račun dotična premogokopna družba nakaže pokojnino. Po enem računu se

marke izplačujejo v najkrajšem času po 17.80 din, po drugem se pa izplačilo zavleče in se marke sedaj plačajo po 14.80 din. Pišite ponovno Vaši bivši delodajalki in jo opozorite na vsebino našega odgovora.

Cevljarski mojstrski izpit. H. Š. Radi bi opravili cevljarski mojstrski izpit, pa Vam primanjkuje denarja. — Na posamezna vprašanja Vam odgovarjam: Za Vas pristojno obrtniško združenje se nahaja v Turnišču. Prošnjo za pripustitev k mojstrskemu izpitu lahko napišete sami, kolkovati jo morate z 10 din ter oddati pri navedenem združenju. Priložiti je treba krstni in rojstni list, domovnico, učno spričevalo, pomočniško pismo, delavsko knjižico. Pred izpitom je treba plačati 230 din za zbornico TOI, razen tega bo treba plačati 60 din kolekovine. Ne razumem, kaj mislite pod dovoljenjem »delati kot kandidat«. Ako mislite pod tem samostojno izvrševanje cevljarske obrti, ne boste mogli takega dovoljenja dobiti, preden ne položite mojstrskega izpita.

Vovaška rekvizicija tovornega avtomobila. — **Odškodnina.** M. J. Vaš sin je lastnik tovornega avtomobila, s katerim izvrsuje obrt prevažanja blaga. Iz te obrti ima edini zasluzek. Lanske jeseni je vojaška oblast rekvirirala ta avto za dobo enega meseca. Sin je bil medtem brez vsakega zasluzka. Vprašate, ali mu pritiče kaka odškodnina ali podpora. — V zakonu ni predvidena nikakra odškodnina za take primere, razen ako bi bil avto na vežbi kaj poškodovan. Poskusite pa prošnjo na poveljstvo dravske divizije v Ljubljani, pri čemer predložite potrdilo občinske oblasti, da ima sin res edini zasluzek le iz obrti prevozništva ter da je bil radi odvzema avtomobila brez zasluzka. Divizijska oblast ima nek sklad, iz katerega bo morda priznala izjemoma Vašemu sinu odškodnino.

Podpora ženam vojaških upoklicancev. J. D. Vprašate, ali je deležna vsaka žena, čije mož se je nahajal na jesenskih orožnih vajah, podpora. Na Vaši občini nameč se izgovarjajo, da so žene dotočnih vojaških obveznikov, ki plačujejo nad 100 din neposrednega davka letno, izključene od podpor. — V uredbi o podporah družinam, katerih hranilci so bili poklicani k vojakom, ni točno navedano, katerim družinam podpora pritiče, nameč v tem pogledu, da bi bila določena višina davkov ali kaj podobnega. Uredba le določa, da pritiče podpora tistim družinam, ki so ostale radi vpoklica hranilca brez nujnih sredstev, nadalje, da mora pristojni odbor v vsakem konkretnem primeru oceniti, ali je družina, ki prosi za podporo, zares v stiski. Zlasti se mora smatrati, da je v stiski tista družina, ki je živila od dnevnega zasluzka, mezd, plač, honorarjev itd. hranilca, če je ta dohodek prenehal zaradi odhoda hranilca v vojaško dolžnost. Kaj natančnejšega pa uredba ne določa. Ako Vam pristojni odbor prošnjo zavrne, se lahko pritožite na predsednika pristojnega okrožnega sodišča.

Skrajšan rok drugega sina. M. F. Imate dva sina, prvi je služil 12 mesecev, drugi je sedaj potrjen na 18 mesecev. Prvi je že 10 let od doma in ste sedaj doma ostali sami s staro ženo in ste tudi sami že stari in delanesposobni. Vprašate, ali bi mogli doseči tudi za drugega sina ugodnost skrajšanega roka. — Prošnja bi bila brezuspešna, ker je prvi sin že izrabil ugodnost skrajšanega roka, radi česar drugemu ne pritiče.

Zakoni o premogokopu. A. B. Vprašate, ali ste primorani pustiti drugim ljudem iskati premog

v Vašem zemljišču, ali smete zahtevati odškodnino za izkopani premog, odškodnino za poškodenje na zemljišču in koliko. — Premog, ki se najde v Vašem zemljišču, ni Vaš last, marveč last države. Pravico do iskanja premoga in izkopaljanja ima dotočnik, ki mu rudarska oblast to pravico podeli. Preden začne dotočnik iskati premog, mora lastniku zemljišča predložiti zadevno oblastno dovoljenje in skušati dogovoriti se glede odškodnine. Ako do dogovora ne pride, določi upravna oblast znesek odškodnine, ki jo mora dotočnik začasno položiti, odnosno zavarovati. Pri določitvi odškodnine se pozovejo rudoslednik, lastnik zemljišča in izvedenci. Ako z določenim zneskom niste zadovoljni, imate pravico tožiti na plačilo višje odškodnine pred sodiščem. Povabljam, da Vam pritiče odškodnina le za škodo, ki Vam nastane radi razkopavanja zemljišča, ne pa za premog. Višino odškodnine preselite po svoji pameti in vesti.

Hranilnica ne izplača vloge. Upniki grozijo s prisilno prodajo. M. M. L. Vaši upniki Vam grozijo da Vam bodo posestvo gnali na dražbo, ako ne plačate svojega dolga, na drugi strani pa ima Vaša nevesta hranilno vlogo, a ji hranilnica vloge ne izplača. — Ako je hranilnici dovoljen odlog plačil, je ne morete prisiliti, da bi izplačala več, nego je določeno v oblastno odobrenem izplačilnem načrtu. Na drugi strani so Vaši upniki upravičeni predlagati prisilno dražbo Vašega posestva, ako je njihova terjatev že zapadla v plačilo in imajo izvršilni naslov. Prosrite jih, naj se zadovolje s prevzemom hranilnih vlog namesto plačila.

Popust davkov. M. K. Dobrova. Posestniki, čiji posestvo ne donaša več kakor 1000 din letnega katastralnega čistega donosa, so oproščeni plačila zemljarine ter se jim odpustijo tudi vsi davčni zaostanki do konca leta 1939. Ostalim posestnikom pa se smejo odpisati zaostanki, ki so se pokazali koncem leta 1937, in še to le, v kolikor bi plačilo teh zaostankov pomenilo gospodarski polom dolžnika. Zadevno prošnjo je treba vložiti najpozneje do 23. marca. Odpisati pa se ne more skupnega in splošnega davka na poslovni promet, rentnne in službenkega davka in vojnike. V ostalem se odpisajo le državni davki, ne pa tudi samoupravne doklade.

Mož ne jamči za dolg žene pred poroko. G. A. Vaša žena se je zadolžila pred poroko z Vami. Dote ni imela. Upnik je tirjal Vas na plačilo. Vi ste se plačilu uprli, nakar je upnik dal »Vašo doto sodniško zapleniti in se vknjiži«. — Zakoški mož ne jamči za dolgove, ki jih napravi njegova žena pred poroko, vsaj ne v svojstvu kot zakonski mož. Čudno se nam zdi, da je dal upnik sodniško zapleniti Vašo doto in se vknjižiti, saj Vas je moral pred tem tožiti na plačilo in doseči sodbo. V pravdi bi bili morali Vi predlagati zavrnitev upnikovega zahtevka. Če pa ste morda od razprave izstali ali pa bili iz kakega drugega razloga pravomočno obsojeni na plačilo dolga, potem je smel upnik poseči izvršilnim potom na Vašo terjatev in vknjižiti zastavno pravico na Vaših nepremičninah. — V pravdi bi bili moralo Vi s svojim ugovorom uspeti ter bi bilo moralo sodišče tožbeni zahtevki zavrniti.

Gospodar 30 oralov posestva — skrajšan rok ali oprostitev vojaške službe? F. R. Vaš mož ne bo mogel biti oproščen vojaške službe, pa tudi ne izposlovati pravice do skrajšanega roka, ker meri Vaše posestvo preko 30 oralov in radi tega očividno plačujete več kot 120 din letno neposrednih davkov.

Naznana

Sv. Lenart v Slov. goricah. Mladinska kmečka zveza priredi v nedeljo, 14. aprila, ob treh pooldne v dvorani Narodnega doma poučne igre: »Materino srce«, »Žena s srcem«, »Ki ste gobe«, kjer naša kmečka mladina želi pokazati, da je ljubezen do grude močnejša ko ljubezen tujine. Vsi prijatelji iz bližnje in daljne okolice ste vabjeni, da se odzovete vabilu naše mladine!

Ormož. Dne 11. aprila bo ob 8.30 v kletarski dvorani občni zbor Kletarskega društva, zadruge z omejenim jamstvom. Vsi člani so vabjeni! — Popoldne istega dne pa se vrši istotam ustavnovi občni zbor Kmetijske blagovne zadruge za ormoški okraj. Na tem občinem zboru bo govoril minister g. Snoj. Vsi kmetovalci ormoškega okraja, ki se zanimajo za zadružništvo, vladljuno vabjeni! — Člani Kletarskega društva, ki bodo prisostvovali občnemu zboru dopoldne ter bodo čakali tudi na popoldanski občni zbor, dobre brezplačno kosilo.

Občni zbor zveze Maistrovih borcev za rogoško-šmarski okraj bo v nedeljo, 21. aprila, ob 15 v sejni dvorani občine Rogaška Slatina. Ker bo ta občni zbor zelo važen, se vabijo vsi Maistrovi borci, da se istega polnoštevilno udeležijo.

★
Tole prečitajte! Vsa Slovenija se pripravlja na priljubljeno binkoštno romanje, združeno z izletom z ladjo po morju. Ena skupina romarjev k. M. B. na Trsat (Sušak) in ima izlet po morju na prekrasni otok Rab, druga skupina pa romarjev k. Mariji »Gospa zdravja« v Split, najlepše mesto sončne Dalmacije, in ima izlet po morju na Hvar, čudoviti otok »večne pomlad«. Nekaj veličastnega je to prelepo romanje! Posebni vlek, polovična voznina! Po 25. aprili bo za 20 din višja cena. Ne zamudite ugodne prilike! Brezplačna navdola dobite, če javite takoj svoj naslov po dopisnici na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17/c.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Dne 14. aprila priredi Prosvetno društvo materinsko proslavo. Na sporedju je poleg drugih točk tudi igra »Mati ljubi«, v štirih dejanjih. Ker bo ponovitev igre dne 28. aprila, na jurjevško nedeljo, dajmo pri prvi prireditvi prednost materam. Vsi ste prav lepo vabljeni! Čisti dobiček je namenjen za gradnjo Slomšekovega doma.

Spodnja Polskava. Tukajšnja Kmečka zveza je vprgorila 7. aprila zgodovinsko igro »Fernando, strah Asturije, ali spreobrnjenje roparja« v polno zadovoljnost občinstva. Z ozirom na to, da je zaradi premajhne dvorane moralo oditi precej občinstva, ne da bi se moglo udeležiti igre, se bo igra v nedeljo, 14. aprila, ob treh popoldne ponovila.

Slovenska Bistrica. V Slomškovem domu se uprizori v soboto, 13. aprila, ob osmih zvečer in v nedeljo, 14. aprila, ob pol štirih popoldne velenabavna in prisrčna burka »Utopljenca« pod igrskim vodstvom Adolfa Čečonika.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Ker se namerava prihodnjo zimo zopet uvesti kmečko nadaljevalno šolo, ki je neprecenljive važnosti za kmečki stan in njegovo izobrazbo, zato opisemo nekoliko zaključek letosnjega tečaja. Na belo nedeljo se je vršil po večernicah v Slomškovem domu. Voditelj šole g. šolski upravitelj Geč je s pozdravnim govorom otvoril lepo zasnovano slavnost, ki ji je prisostvoval tudi g. banski svetnik Krošl, vodja oddelka za kmečke nadaljevalne šole pri banski upravi v Ljubljani. Nato so gojenci v kratkih govorih pokazali vso učno snov, ki so jo obravnavali v teku zime v šoli. Za tem je Rižnar iz Gajevca prečital nekaj zanimivejših odstavkov iz domače družinske kronike. To se je storilo z namenom, da se ljudem prikaže vrednost in zanimivost družinske kronike in da se je obenem pokazalo sedanjemu rodu, da so naši predniki na svoji grudi preživili še dosti težje čase ob francoskih vojskah in temu sledeli strašni lakoti. Potem ob tlakih desetini madžarskem vpadu itd. žal da radi kratko odmerjenega časa ni bilo mogoče prečitati v celoti kaj več, kar bi mnogo bolj povečalo in izpopolnilo vrednost in sliko opisanih dogodkov ter tako osvetlilo tiste težke dni, ki so bili za kmečki stan posebno uničoči. Temu je sledil zelo vzpodbuden in jedrnatno sezavljeno govor g. banskega svetnika Krošla in nazadnje so gojenci vprizorili zelo primerno igro tridejanko o pomenu in potrebi kmečke nadaljevalne šole. Igro je nalašč v ta namen spisal tukajšnji g. učitelj Šegula in jo tudi režiral. Vsa slovesnost je potekla v dobrem razpoloženju in v vsestransko zadovoljnost. Upamo, da je marsikateri gledalec takoj sklenil, da se bo udeležil jeseni tudi on takega nadaljevalnega tečaja!

Notar Gajšek Karel je otvoril notarsko pisarno v Mariboru na Aleksandrovi cesti 14 (prej dr. Šorli). 466

»Slovenski gospodar« stane: za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četr leta 9 din.

Vremenoslovje

z anima danes skoraj vsakega, najsibo kmet ali meščan. Na žalost v slovenščini do danes ni bilo primerne knjige, kjer bi bile vremenske prilike primereno obrazložene. Ta vrzel je sedaj izpolnjena z dr. Oskar Reyevo knjigo »Vremenoslovje«, ki jo je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane kartonirana 50 din, vezana v platno 60 din. Na prvi pogled izgleda knjiga za preprostega bralca sicer preučena, toda kdor se poglobi v njo, prav lahko razume vsa poglavja, ker je vse zelo poljubno obrazloženo in se je tako lahko posluži tudi oni, ki ima samo ljudsko šolo. Prav posebno bo pa knjiga prišla prav številnim slovenskim vojakom opazovalcem vremena, ki so bili doslej navezani samo na Ljubomira Djuričeve knjige »Meteorologija«, ki je tiskana v cirilici. Tudi številnim absolventom kmetijskih šol bo knjiga izbornno služila pri njihovem opazovanju na postajah za proučevanje peronospore, dalje duhovnikom, učiteljem, posebno še učiteljem in učencem kmetijskih šol, kajti vsi ti se pečajo s proučevanjem vremena in so doslej pogrešali tako knjigo v slovenščini. Vsem tem knjigo točno priporočamo kot neobhodno potreben priročnik pri njihovem delu. Knjiga se dobri v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

MALA OZNANILA

Cenik malin oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Preklici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² din 2,50. — Kdo inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdo hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Šole prostega fanta ali deklico sprejme Gajser Roman, Dragučova, Sv. Marjeta ob Pesnici. 575

Pridno in pošteno dekle z dežele za hišna in vrtna dela sprejme vrtnarija Brandhof, Studenci. 567

Sprejmem zdravo in pošteno dekle, do 20 let, z dežele. Priol, Maribor, Vinarska šola. 572

Takoj sprejme vajenca Zotter, krojač, Maribor, Koseskega ulica 43. 570

Služkinjo, pridno, pošteno, na majhno posestvo, sprejme takoj Budja Josip, Sv. Peter pri Mariboru. 569

Redovni poklic! Samostan oo. minoritov v Ptaju sprejema kandidate za redovne brate. V poštov pridejo le zdrti mladeniči od 17. do 30. leta, ki imajo voljo posvetiti svoje življence Bogu v delu in molitvi, po zgledu sv. Frančiška Asiškega. — Samostan oo. minoritov v Ptaju. 579

Sprejmem samostojno deklo, od 40 do 45 let, najmanj z enoletnim spričevalom, vajena vsega poljskega in vinogradnega dela. Maribor, Tomšičeva 21. 595

Sprejmem trgovskega vajenca ali pomočnika s kavcijo 25.000 din. Ponudbe na upravo lista pod »Dober 596«.

Ofer z dvema delovnima močema se takoj sprejme. Prednost imajo rokodelci čevljari. Na Ranci 2, Pesnica. 598

Služkinja, zvesta, pridna, od 35 let dalje, večletna spričevala, za kmečka dela, navadno kuho. Nastop 1. maja. Plohl, Ptuj, Muršičeva 4. 599

Zanesljivega hlapca k enemu konju in dvema kravama sprejme takoj ali s 15. aprilom Elise Mühleisen, Sv. Peter pri Mariboru. 593

Delavska družina se sprejme. Redi lahko 2—3 goveda, svinje in kurečino. Atnuš Jakob, Štarova, Sv. Lenart, Slov. gorice. 586

Zanesljivo in večno deklo potrebujem za krave (3—4). Naslov v upravi. 581

Pekovski vajenec se takoj sprejme. Auer, Maribor-Pobrežje, Aleksandrova cesta 4. 592

Iščemo deklo za Haloze za hišna in zunanja dela. Orssich, Leskovec-Oten. 580

Kmečki hlapec se sprejme. Plača 150 din. Herič, Gačnik 57, Pesnica. 611

Sprejmem deklico, 12—16 let staro, za pastirico. Naslov v upravi. 610

Kvalificiran viničar z družino išče stalno zaposlitev. Naslov v upravi. 607

Zastopnike za vse večje okraje išče velika zavarovalna družba. Oni, ki so v tej stroki že delovali, imajo prednost. Ponudbe na poštni predal 220 Ljubljana. 605

Ofra z 2—3 delovnimi močmi sprejme Adolf Pavalec, Dragučova, pošta Sv. Marjeta ob Peinci. 606

Sprejme se v stalno službo vrtnar, kateri je večno tudi čebelarstva. Samo resne ponudbe poslati na naslov: Teodor M. Živkovič i brat, trg. Prnjavor, Šabac. 516

Vse različne tiskovine

naročajte v

Tiskarni sv. Cirila — Maribor

POSESTVA:

Kupim manjše posestvo. Plačam v gotovini. Zg. Žerjavci 3, p. Sv. Lenart v Slov. gor. 571

Proda se majhno posestvo, sadonosno, z gozdom in hišo, za nizko ceno. Vprašati: Stanko Jan, Škale, Velenje. 600

Hiša z vrtom in sadonosnikom v Bišu se proda. Na željo kupca se proda zraven še tri orale njiv. Hiša je zidana, z opeko krita, ob banovinski cesti Sv. Lenart v Slov. goricah—Ptuj. Pojasnila daje: Lovrenčič Anton, posestnik in kovač v Bišu, ter notarska pisarna pri Sv. Lenartu. 583

Prodam joho travnika. Skerbinek, Vukovski dol, Jarenina. 602

Lep kompleks zemljišča v Brodah pri Vranskem, bivša žaga, s poslopji, ob državni cesti in reki Bokla, se proda. Zemljišče je zelo primerno za napravo žage ali mlina ali kakega drugega obrata, tudi v večjem obsegu. Je vodna koncesija in gre mimo zemljišča električni vod visoke napetosti. Poizve se pri Horvat Janku, notarju na Vranskem. 609

RAZNO:

Pižmovke, kozličke, veverice, kune, dihurje in ostale kože divjadične kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejmem v strojenje in barvanje. Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 587

Češpljeva drevesca in korenake Göthe 9 pri Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 588

5000 Riparia portalis divjaka za na suho cepiti je na razpolago pri Francu Jauk, Polička vas Št. 11. 590

KLOBUKE za birmance dobite že od 28 din naprej pri BABOŠEK VLADKO, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska c. 5.

Krojaški stroj (Kniehebel) proda poceni Ussar, Maribor, Trubarjeva 9. 612

Prodam dobro ohranjen, močan lincer voz po zelo ugodni ceni. Peklar Alojz, kovački mojster, Krčevina, Aleksandrova 2. 603

Prodam nov Deutz-bencin- in Düssel-motor 5 ks z mlatilnico malo in večjo cirkular. Štefan Skrbinšek, Sp. Hajdina, Ptuj. 608

Zložljiv šivalni stroj proda poceni Ussar, Trubarjeva 9. 613

Na stanovanje sprejmem delavsko družino. Pilz, Pesnica. 604

Naznanilo. Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel staro znano trgovino mešanega blaga od gospa Uranjek v Zgornji Polskavi. Obenem se vsem priporočam in zagotavljam, da boste v vsakem oziru zelo solidno postreženi. Otvoritev trgovine bo v nedeljo, dne 14. aprila. Se priporoča Dobnikar Rudolf. 614

Krapinske toplice

zdravijo s sigurnim uspehom reumo, giht, išias, ženske bolezni itd. Odperto od sredine aprila do sredine oktobra. Za čas pred- in posezone znatni popusti. Nizke cene in paupšalne kure. Žel. postaja Zabok-Krap. Toplice, odtod zveza z avtobusom. Pojasnila in prospekti na zahtevo potom uprave kopališča in pri vseh potniških uradih. 585

FIRNEŽ, BARVE, LAKE, ČOPICE itd. kupite poceni pri

FRANJO HANL

MARIBOR, OROŽNOVA ULICA 3
nasproti Mestne hranilnice. — Prepričajte se pred nakupom!

Za birmance
venčke, bele nogavice, rokavice, židane trakove, kombineže, čipke, vezenine v veliki izberi kupite najugodnejše pri

»LUNA«, Maribor, Glavni trg, avtobusna postaja

Indijski fakirji

Večina Indijev časti boga Brahmo, v katerem je vteleshena nemirna, vedno potuječa duša. Brahmanci verujejo, da imajo dušo, ki se loči od telesa in potuje po svetu. Zato si prizadevajo, da dušo rešijo telesa z globokim premisljevanjem, trdo vero in mučenjem telesa. Ta čudna vera je ustvarila mnogo brahmanskih čudakov — fakirjev.

Ti fakirji so različne starosti in izobrazbe, a navadno so pravi verski čudaki. Med njimi je mnogo potepuhov, delomržnežev, goljufov in norcev. Hodijo na pol nagi, a telesa namažejo s pepelom svetega ognja in jih tako dolgo bičajo, da postanejo neobčutljiva za udarce.

Po vseh indijskih mestih najdemo fakirje, ki s tem častijo Brahmo, da cele dneve in noči ležijo na ostrih klinih. Prav tako najdemo po mestih brahmanska svetišča, v katera

morajo verniki iti bosi po tleh, ki so nabita z ostrimi zobci.

Mnogo je fakirjev, ki dan in noč nepremično stojijo na istem mestu. V tem položaju često vzdržijo po celo leto. Drugi se spet odlikujejo po tem, da po več let ne spregovorijo nobene besede. Spet drugi si nikdar ne dajo ostriči las.

Pri opazovanju teh fakirjev se človeku kože ježi od groze, če pomisli na to, koliko muk so prestali, preden so postali neobčutljivi.

Glede mučenja in utrjevanja telesa so zelo iznajdljivi. Razen navedenih načinov najdemo še druge. Tako na primer niso redki fakirji, ki nagi sedijo na vročem poletnem soncu, ki v Indiji precej bolj pripeka kot pri

nas, razen tega pa so še obkroženi z ognji. V takem položaju vzdrži fakir po več ur.

Drugi fakirji po cele dneve visijo obešeni z glavo navzdol.

Brahmo častijo tudi tisti fakirji, ki s svojim hipnotičnim pogledom krotijo strupene kače. Proti strupom so tako utrjeni, da jim kačji pik ne škoduje.

Vse te in druge muke prenašajo fakirji v čast boga Brahme, z namenom, da bi telo naredili neobčutljivo in dušo rešili. Ker če se duša loči od telesa, to postane neobčutljivo za vsako muko. Pobožni fakirji za časa mučenja ne čutijo telesnih bolečin, ampak — zadovoljstvo.

Povest o repi

V stari knjigi sem čital sledečo povest, o kateri sicer ne vem, je li resnična ali ne, ker se je pač vršila že pred mnogimi leti.

Peter Bradač se je nekega večera vračal domov zelo utrujen od celodnevnega dela. Blizu hiše sta ga veselo pozdravljala pes in maček, žena pa je klicala s praga:

»Pridi brž, repa je že kuhan!«

Peter je hotel baš stopiti v hišo, kar se pojavi na lepem konju mlad mož, ki prosi za sprejem, ker je bil zgrešil pot in ponoči ni vedel kam. Vse na njem je kazalo, da je mo-

ral biti kak imeniten gospod, videlo se je pa tudi, da je bil od dolge ježe popolnoma izmučen. Rekel je:

»Ljubi gospodar, ne morem več dalje. Daj, da si odpočijem do jutra. Denarja sicer sedaj nimam, ali jutri ti bom vse bogato poplačal. Sprejmi me v božjem imenu!«

»V božjem imenu si dobodoš,« je odgovoril Peter. »Za večerjo boš dobil le kuhan repo, ker drugega nimam. Videl pa boš, da je ta repa posebno dobre vrste. Tako velike in debele repe sploh težko kje najdeš.«

Tujec je povečerjal s Petrom in njegovo ženo in kmalu nato so v hiši že spali vsi: Peter, njegova žena, pes in maček.

Drugo jutro se je tujec poslovil z besedami:

»Draga moja, pridita v moj grad, da vama poplačam vajino gostoljubnost. Jaz sem francoski kralj. Pozdravljen!«

Peter je prestrašeno gledal za njim in je naposlед dejal:

»Francoski kralj? Kaj sem storil? Dal sem mu jesti samo repo... Nikoli si ne bom upal na njegov grad.«

Zena pa je menila:

»Francoski kralj! Kakšna čast! Moral boš iti k njemu, jaz tako hočem!«

Dnevi so se vrstili drug za drugim, zrastla je že spet nova repa, prav bogato je obrodila. Žena je izbrala nekaj izmed najlepših, jih je položila v košaro in mož bi moral z njimi do kralja.

Peter se je napotil po ženinem povelju, premisljeval pa je vso pot, kaj bo rekel kralju na tako neznanoto darilo. Najbrž ga bo dal spoditi. V taka in enaka razmotrivanja zatopljen je nevede začel kar jesti repo za repo, tako da mu je nazadnje ostala v košari samo še ena, najlepša. S to je stopil ves razburjen in tresčo se od strahu pred prestolom. Kralj se je razveselil nad darom in je zapovedal, naj mu hranijo repo v lepi usnjati torbici. Kadar bo torbico pogledal, se bo spomnil dobrih priateljev, ki jih ima tam nekje zunaj na deželi. Petru pa je dal po svojem blagajniku izplačati tisoč zlatnikov.

Ko je Peter previdno hranil svoje zlatnike, da jih ne bi izgubil, je srečal na stopnicah do kraljevega gradu starega kraljevega blagajnika. Ta ga je ustavil, rekoč:

»Kaj pa si podaril kralju takega, da sem ti moral izplačati v njegovem imenu kar celih tisoč zlatnikov?«

»Eno repo,« je odgovoril Peter.

»Eno samo repo?« se je začudil blagajnik, ko je Peter odšel. »Toliko denarja za tako majhen dar! Kaj bi neki kralj dal za dragocenejši dar?«

»Hitro se je domislil, da ima doma krasnega konja, belca. Tega je hotel podariti kralju in je pričakoval zanj bogato plačilo. Veselil se je že vnaprej, ker je bil silno skop in ni imel denarja nikoli dovolj.«

Kralju je bil konj zelo všeč.

»Dobrih pet sto zlatnikov je vreden,« je rekel naposlед. »Dal ti bom pa zanj nekaj, kar ima dvakrat toliko vrednost in kar mi je razveselilo srce.«

Pri teh besedah je izročil blagajniku usnjato torbico z zagotvilom, da mu je vsebino dal poštenjak kot znak priateljstva in da se le težko loči od tako plemenitega daru.

Blagajnik je hitro skril dobljeno torbico pod plašč in je skoraj tekel iz grada, ker je hotel na samem pogledati, kaj je dobil. Odprl je torbico in v njej našel — repo. Lepa je bila po obliku in barvi, ali kaj — bila je le repa; niti snesti je ni hotel, ker bi se mu zdelo, da je strupena, taka jeza ga je grabila.

Kaj je nazadnje počel z repo, tega ne vemo, saj pa je ta povest že tudi zelo stara.

★

Vsaka stvar ima dobro stran

Najemnik (hišnemu gospodarju): »Stanovanje bi mi približno odgovarjalo. Veliko je, na lepem prostoru in ni predraga. Vkljub temu ga ne morem vzeti, ker je mokro.«

Gospodar: »Mokro? Tudi to je ena prednost. Le pomislite, koliko manjša je nevarnost pred požarom v mokrih stanovanjih!«

Za birmo

vence
oblekce
kombineže
nogavice
rokavice

v veliki izbiri
kupite ugodno pri

C. Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul.

Oglas

v „Slov. gospodarju“
imajo
načoljš uspeh!

MALA OZNANILA**RAZNO:**

Ure, zlatnino, srebrnino nabavite najceneje z garancijo samo pri Jakobu Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg. 517

Jabius — Jabolčnik. Ako ne boste imeli dovolj pijače za domačo uporabo, prepičajte se in naročite snov »Jabius«, iz katere napravite izvrsten jabolčnik tudi brez pravega sadjevea po navodilu rajnega dr. J. Vošnjaka. S poštino stane 50 litrov 39,50, 100 litrov 69,—, 150 litrov 98,—, 300 litrov 182.— din. Že nad tisoč pohvalnih pisem! Glavno zastopstvo: Fr. Renier, Podčetrtek. 601

Pohištvo, spalne sobe, kuhinjske opreme dobavlja solidno in poceni »Obnovak F. Novak, Jurčičeva ulica 6. 383

Sadna drevesca-hruške Williamovka, Gellertovka, Avranžka in Tepka ima na razpolago še: Drevesnica Koren, Mozirje. 576

Koje za vinograd in sadna drevessa prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova 25. 594

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklonica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Vinogradniki, pozor! Nudim prvorstne cepljene trte »Trsnega izbora« na vseh ameriških podlagah, 100% zajamčeno, po 1 din, pri večjem naročilu primeren popust. Zahtevajte seznam pri: Janez Šegula, predsednik trtnic, Hlaponci, p. Juršinci. Tudi vkorenjeni divjaki vseh vrst! 511

Hale! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih teksilnih tovaren, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 15—18 m za ženske obleke, dečeve in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosti 150 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3,20 m dobrega sukna za moško obleko, damske kostume, damske ali moške plašč, in sicer: Z-1 130,—, Z-2 160,—, Z-3 200,—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosti, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Svila za birmanke

je res poceni pri TRPINU, MARIBOR, VE-
TRINJSKA 15. 574

ZAHTEVAJTE NOVI ČENIK

Bambusove cevi v vseh dolzinah, škropilnice za vinograde Jessernigg, kakor tudi vse posamezne dele za škropilnice, vodovodne pumpe vseh vrst, vodovodne cevi, vidre za napeljavo vode na hribi in vso drugo železnino dobite v najboljši kvaliteti po zmernih cenah pri tvrdki Alfonz Meuz, Maribor, nasproti frančiškanske cerkve. 535

Cepljene trte, korenjake, amerikanske ključe in sadno drevje razpošilja v prvorstni kvaliteti drevesnica Gradišnik, Šmarjeta pri Celju. 218

Kupim hrastove doge za sode in hrastove hlove. Plačam dobro. Ledinek Pavel, Maribor, Gozdna 6. 555

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrevov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsnica zadružna v Sloveniji, p. Juršine pri Ptaju. Cenik zastonj! 114

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 490

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljše: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

ABOZA'-obleke
za birmance
I. PREAC Maribor, Glavni trg 13

MOSTIN

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvorstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poština povzetje, 15 din.

JABLIN
za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevea. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica
Zaloge v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloge v Ptaju:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

Inserirajte!**All se hotete revmatizma, protina iznenadi?**

Natezanje in bodenje po udib in sklepih, zatečeni udje, sključenje rok in nog, natezanje, trganje in bodenje po raznih delih telesa, seveda tudi slaboš oči, so pogosto posledice revmatizma in protina, ki se morajo odstraniti sicer bolečine še bolj napredujejo. - **Nudim Vam** zdravilno,

sečno kislino raztvarjajoče, prenaujavajo in izločevanje pospešjujoče **domače pitno zdravljenje**, ki se na umeten način popolnoma prirodno sestavlja iz blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotniva mati priroda poklonila bolnim ljudem. Pišite mi takoj pa dobite od mojih po-

vseh deželih obstoječih skladis polpopolnega **brezplačno in poštnine prosto** poučno razpravo. Sami se boste nato prepričali o neškodljivosti tega sredstva in njegovem hitrem delovanju. — Poštna nabiralnica:

ERNST PASTERNAK, Berlin S.O., Michaelkirchplatz 13, Abt. H. 288

Vi potrebujete

preden pa kupite, si oglejte veliko izbiro **OBLEK, KLOBUKOV, PERILA, NOGAVIC, PLAŠČEV** itd. v novi modni trgovini

„LAMA“
Maribor, Jurčičeva 4

Prost ogled!

423

Kupujte pri naših inserentih!

HRANILNE KNJIŽICE, 3% OBVEZNICE
in druge vrednostne papirje kupuje in plača
najbolje 573
BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

KLOBUKE

moške po din 42.—, 52.—, 72.—
otroške po din 30.—, 34.—, 42.—

OBLEKE

PERILO, ČEVLJE, NOGAVICE
itd. kupite najugodnejše pri 422

JAKOB LAH
MARIBOR — GLAVNI TRG 2

Albumi, spominske knjige
v veliki izbiri in po ugodnih cenah
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR
Z A V A R U J E
S E B E, S V O J C E I N S V O J E I M E T J E L E P R I
VZAJEMNI ZAVAROVALNICI 92
V LJUBLJANI
 PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10
 KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Denar naložite najbolje in najvarnejše pri
Spodnještajerski ljudski posojilnici
Gosposka ulica 23 **v Mariboru** Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.